

1/2009
EGZEMPLARZ
BEZPŁATNY

BIULETYN PROGRAMU

Infrastruktura i Środowisko

Jak skutecznie przygotować
dokumentację aplikacyjną

Poradnik

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo
Rozwoju
Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W numerze:

Wprowadzenie	3

STAN REALIZACJI PROGRAMU

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	4

TEMAT NUMERU

Przygotowanie projektu współfinansowanego z Programu Infrastruktura i Środowisko

Dokumentacja aplikacyjna	6
Jak ustrzec się błędów w dokumentacji aplikacyjnej?	7
Wykaz błędów w dokumentacji aplikacyjnej i porady, jak ich unikać (wersja elektroniczna biuletynu)	
Wniosek o dofinansowanie	8
Załączniki do wniosku	9
Wsparcie Jaspers dla polskich inwestycji	16
Wywiad	16

PROJEKTY POLIŚ

Centrum Wodne SGGW	19
Gospodarka wodno-ściekowa w Kartuzach	20
Wypożyczenie laboratorium Inspekcji Ochrony Środowiska	21

BLIŻEJ PROCEDUR

Kontrola ex-ante zamówień publicznych	22
Kwalifikowalność wkładu niepieniężnego	22

BENEFICJENT PYTA	25

KOMITET MONITORUJĄCY POLIŚ	27

ZMIANY PRAWA ISTOTNE DLA WDRAŻANIA POLIŚ	28

W skrócie (wersja elektroniczna biuletynu)

Wykaz konkursów POLIŚ

Wykaz dokumentów regulujących wdrażanie programu i projektów

Słowniczek

II Forum Funduszy Europejskich w Warszawie

Biuletyn Informacyjny
Programu Operacyjnego
Infrastruktura i Środowisko
dostępny pod adresem
www.pois.gov.pl
(zakładka „Działania promocyjne”)

Wydawca:
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Koordynacji
Programów Infrastrukturalnych
ul. Wspólna 2/4,
00-926 Warszawa
www.pois.gov.pl,
e-mail: pois@mrr.gov.pl

Redakcja:
Izabela Krasowska
tel. 022 461 35 90
e-mail: izabela.krasowska@mrr.gov.pl

Szanowni Państwo,

Od ponad roku trwa wdrażanie projektów w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko – w sześciu sektorach gospodarki. Wciąż udoskonalane, upraszczane są procedury realizacji Programu, by umożliwić szybsze wydatkowanie środków i sprawniejszą realizację inwestycji infrastrukturalnych w Polsce.

Procedury i wymagania nie są proste, ale konieczne by wybrać najlepsze projekty według obiektywnych i adekwatnych kryteriów. Wdrażanie projektu wiąże się z wieloma obowiązkami beneficjenta, jak np. stosowanie zasad zawierania umów z wykonawcami, dokumentowanie wydatków, składanie wniosków o płatność wedle określonej procedury, która ma zapewnić zgodność działań beneficjenta z prawem, ich przejrzystość, ale także pozwolić instytucjom w systemie POLiŚ na skuteczne monitorowanie projektów. Jest prosta zależność: sprawnie i terminowo realizowany projekt oznacza wydatki z budżetu Programu i skorzystanie przez nasz kraj ze współfinansowania wspólnotowego. Wydatki publiczne na inwestycje są szczególnie ważne w okresie spowolnienia gospodarczego, by pobudzić sektor budowlany i utrzymać zatrudnienie.

Mamy świadomość, że przygotowanie i realizacja inwestycji infrastrukturalnej wymaga ogromnej wiedzy beneficjenta, by spełnić wymogi prawne w tym zakresie. Wiemy z doświadczenia, że przygotowanie dokumentacji inwestycyjnej pochłania dużo czasu, ale dobra znajomość procedur może skrócić ten proces. W związku z tym przedstawiliśmy Państwu w pierwszym numerze Biuletynu POLiŚ sporo informacji, które mają pomóc w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej dla potrzeb POLiŚ. Będziemy także informować w naszym kwartalniku m.in. o procedurach naboru i wyboru projektów, o obowiązkach beneficjenta i instytucji, o zmianach prawa wpływających na wdrażanie Programu i projektów, o naborach projektów, o stanie realizacji Programu, o dobrych praktykach we wdrażaniu projektów.

Biuletyn POLiŚ jest wydawany także elektronicznie, by czytelnik mógł poprzez kliknięcie na przygotowany link szybko znaleźć i otworzyć przydatny dokument do lektury. Biuletyn dostępny jest pod adresem www.pois.gov.pl.

Zapraszam do lektury oraz przesyłania ewentualnych uwag i sugestii na adres pois@mrr.gov.pl.

Monika Pałasz
Dyrektor Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych
w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

Stan realizacji programu infrastruktura i środowisko

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) pod względem zaangażowanych środków finansowych (27,9 mld EUR z FS i EFRR) jest największym programem w historii Unii Europejskiej. O dofinansowanie mogą ubiegać się jednostki realizujące projekty infrastrukturalne w sześciu sektorach gospodarki: środowisko, transport, energetyka, kultura, ochrona zdrowia i szkolnictwo wyższe. Zarządzanie takim programem oraz monitorowanie jego wdrażania stanowi poważne wyzwanie, wymaga zaangażowania i sprawnej koordynacji pracy na różnych etapach i poziomach procesu realizacji.

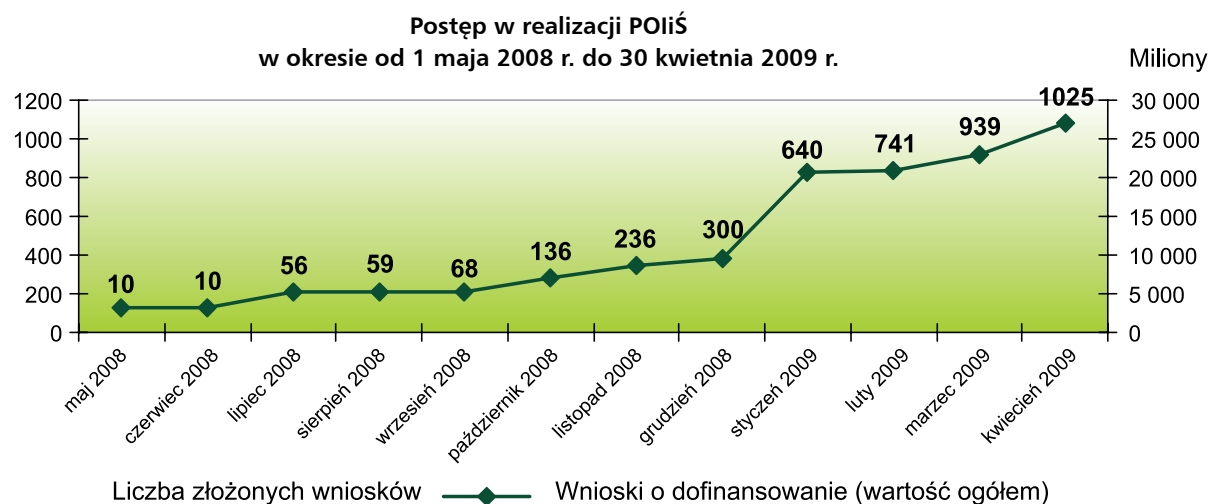
W ramach Programu przewidziano trzy tryby naboru wniosków o dofinansowanie: konkursowy, indywidualny i systemowy¹. Konkursy na realizację projektów w każdym z sektorów ogłaszane są przez instytucje wdrażające określone działania. Nabór wniosków w trybie indywidualnym odbywa się na podstawie Listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko². Inwestor, który chciałby uzyskać dla swojego projektu status indywidualnego, powinien przedstawić jego założenia właściwej instytucji pośredniczącej.

Realizacja Programu wg stanu na koniec kwietnia 2009 r.

W ramach wszystkich sektorów wspieranych w Programie do końca kwietnia 2009 r. ogłoszono 45 konkursów z alokacją około 13,8 mld PLN³. Wartość dotychczas ogłoszonych konkursów wynosi 58% łącznej alokacji przewidzianej na konkursy (23,7 mld PLN).

Obecnie na Liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko znajduje się 320 przedsięwzięć, o orientacyjnej całkowitej wartości 172,8 mld PLN. Lista podstawowa obejmuje 268 projektów o wartości 141,9 mld PLN, natomiast 52 projekty, których łączna wartość wynosi 30,91 mld PLN, stanowią listę rezerwową. Ogólna szacunkowa wartość dofinansowania z funduszy europejskich dla projektów objętych listą projektów indywidualnych wynosi 102,2 mld PLN (co stanowi średnio 60% ich wartości całkowitej). Projekty z listy podstawowej dofinansowane będą kwotą 81,4 mld PLN, zaś dla projektów z listy rezerwowej kwota dofinansowania z UE wynosi 20,8 mld PLN.

Wykres 1. Liczba i wartość wniosków o dofinansowanie złożonych* w ramach POIiŚ w okresie od 1 maja 2008 r. do 30 kwietnia 2009 r. (kwoty podano w PLN)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z KSI SIMIK 07-13

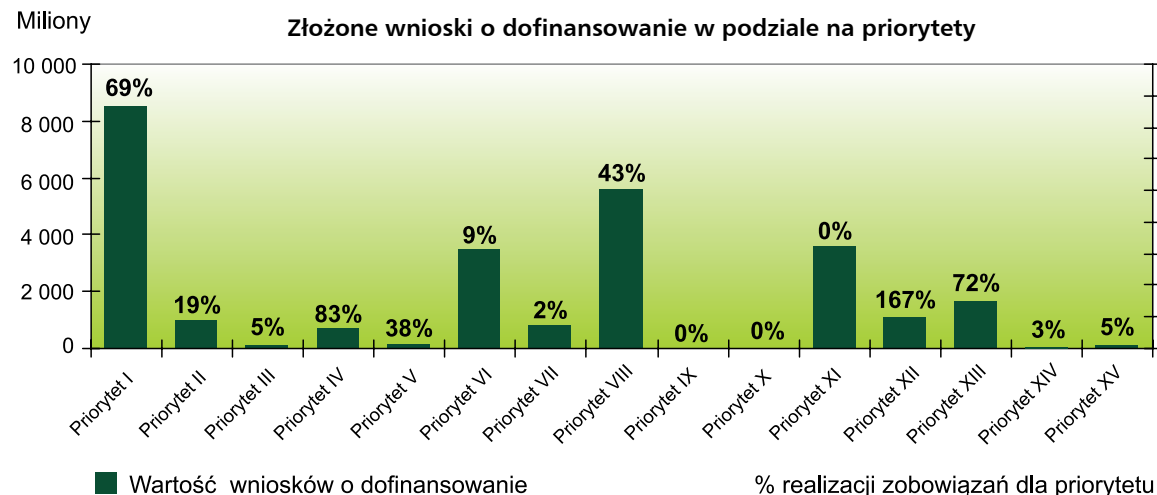
* Wnioski o dofinansowanie, które pozytywnie przeszły weryfikację formalną i zostały zarejestrowane w KSI SIMIK 07-13

1. Tryb systemowy przewidziano dla projektów pomocy technicznej (priorytety XIV i XV) oraz projektów w sektorze zdrowia (priorytet XII).
2. Komunikat w sprawie aktualnej Listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko został opublikowany w Monitorze Polskim Nr 11 poz. 141, w dniu 24 lutego 2009 r.
3. Alokaację na konkursy obliczono wykorzystując kurs EBC z 30 kwietnia 2009 r. (4,4140).

Wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła łącznie niemal 27 mld zł, co stanowi około 22% alokacji środków publicznych dla Programu. Najwięcej wniosków o dofinansowanie zostało złożonych w sektorze zdrowia (priorytet XII) – 387 wniosków na kwotę dofinansowania 1,1 mld PLN (72,5% alokacji dla tego sektora). Drugim pod względem liczby złożonych wniosków jest sektor środowiska - zarejestrowano 331 wniosków na kwotę dofinansowania ponad 10,5 mld PLN (49% alokacji dla sektora). Z kolei wiodącym sektorem pod względem wykorzystania alokacji środków na poziomie wniosków złożonych jest sektor kultury (priorytet XI) - 116 wniosków (na kwotę 3,6 mld PLN) wpłynęło podczas pierwszej tury konkursów, prowadzonej od lipca do września 2008 r. Część z nich zostanie odrzucona w trakcie oceny merytorycznej, jednakże warto podkreślić bardzo duże zainteresowanie dofinansowaniem w tym obszarze.

Wykres 2. Wartość wniosków o dofinansowanie złożonych* w ramach POIiŚ oraz wykorzystanie alokacji na podstawie wnioskowanych kwot dofinansowania, w podziale na priorytety, wg stanu na 30 kwietnia 2009 r.

Źródło: Opracowanie instytucji zarządzającej na podstawie danych z KSI SIMIK 07-13

* Wnioski o dofinansowanie, które pozytywnie przeszły weryfikację formalną i zostały zarejestrowane w KSI SIMIK 07-13

Pierwsza umowa o dofinansowanie w ramach POIiŚ (grudzień 2008 r.) dotyczy wyposażenia sieci laboratoriów Inspekcji Ochrony Środowiska w nowoczesną aparaturę kontrolno-pomiarową. Drugą umowę wprowadzono do KSI SIMIK 07-13 na początku 2009 r. - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego zbuduje unikalne centrum naukowo-dydaktyczne Wydziału Inżynierii i Kształtowania Środowiska.

Do końca kwietnia 2009 r. zawarto z beneficjentami 84 umowy o dofinansowanie (w tym 59 umów/decyzji w ramach pomocy technicznej POIiŚ) na łączną kwotę ponad 3 mld PLN wsparcia ze środków wspólnotowych. Najwięcej podpisanych umów występuje w sektorach środowiska i szkolnictwa wyższego. Umowa opiewająca na najwyższą kwotę dofinansowania (ze środków wspólnotowych) 1,7 mld PLN dotyczy projektu Budowa drogi ekspresowej S3 – odcinek Szczecin – Gorzów Wielkopolski.

Specyfiką POIiŚ jest duża liczba przedsięwzięć infrastrukturalnych, których realizacja wymaga długotrwałych przygotowań, przeprowadzenia wielu procesów administracyjnych, sporządzenia wielu analiz, nierzadko obszernej dokumentacji projektowej i uzyskania akceptacji Komisji Europejskiej (duże projekty), a także zaangażowania ogromnych środków finansowych. Z uwagi na specyfikę POIiŚ, jak i skalę ujętych w nim inwestycji infrastrukturalnych, wdrażanie Programu w obecnej fazie koncentruje się przede wszystkim na procesie przygotowania projektów, ich analizie i wyborze najlepszych inwestycji. Zwieńczeniem dotychczasowych prac jest już rozpoczęta i dynamicznie prowadzona procedura podpisywania umów z beneficjentami, co w konsekwencji przełoży się na uruchomienie płatności z KE i wygenerowanie realnych wpływów do budżetu państwa. Kumulacja wniosków o płatność składanych przez beneficjentów w ramach największych i najbardziej czasochłonnych projektów nastąpi prawdopodobnie w drugiej połowie okresu programowania 2007-2013. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że znaczący wzrost poziomu wykorzystania środków finansowych POIiŚ nastąpi po 2010 roku. Jest to naturalny wynik specyfiki przedsięwzięć infrastrukturalnych. Informacje o aktualnym stanie wdrażania POIiŚ znajdują się pod adresem: <http://www.pois.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/default.aspx>

Magdalena Hajkowska, wydział sprawozdawczości i analiz
Departament Koordynacji Programów Infrastrukturalnych, MRR

Dokumentacja aplikacyjna

Ubiegając się o bezzwrotne wsparcie w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ), potencjalny beneficjent musi złożyć do właściwej Instytucji Wdrażającej¹ dokumentację aplikacyjną, na której podstawie podejmowana jest decyzja o przyznaniu wsparcia finansowego.

Wynikowy charakter dokumentacji aplikacyjnej w stosunku do kryteriów wyboru projektów implikuje kolejne cechy tej dokumentacji³, tj.:

- uwzględnia rozróżnienie ze względu na priorytet, działanie oraz (o ile znajduje zastosowanie) *typ projektu* POLiŚ;
- uwzględnia rozróżnienie ze względu na rodzaj *trybu wyboru*⁴, tj. przewiduje możliwość składania kompletu dokumentacji aplikacyjnej w dwóch etapach w ramach trybu konkursowego (etapu preselekcji dla potrzeb oceny kryteriów formalnych i merytorycznych I stopnia oraz drugiego etapu dla potrzeb oceny kryteriów merytorycznych II stopnia);
- uwzględnia rozróżnienie ze względu na rodzaj kryterium wyboru, tj. wskazuje rodzaje dokumentów, które mają charakter obligatoryjny (brak ich złożenia powoduje wykluczenie z procedury oceny) oraz fakultatywny (brak ich złożenia powoduje brak przyznania określonej liczby punktów, ale nie wyklucza z procedury oceny). Obligatoryjny charakter mają te dokumenty, które służą ocenie spełnienia kryteriów formalnych i merytorycznych II stopnia (ocena zero – jedynkowa), natomiast fakultatywny charakter przypisuje się tym dokumentom, które znajdują zastosowanie na etapie oceny według kryteriów merytorycznych I stopnia (ocena punktowa).

Zakres wymaganej dokumentacji aplikacyjnej:

1. poprawnie wypełniony formularz wniosku o dofinansowanie w ramach POLiŚ oraz
2. załączniki do wniosku o dofinansowanie - w podziale na:
  - oświadczenia potencjalnego beneficjenta (w tym na przykład oświadczenie dotyczące kwalifikowalności VAT, posiadania uregulowanego tytułu prawnego do nieruchomości, braku pokrywania się wsparcia ze środków wspólnotowych, poddaniu się kontroli, posiadaniu odpowiednich procedur związanych z realizacją projektów, posiadaniu odpowiednich systemów/kodów księgowych, zapewnienia środków finansowych w ramach wkładu własnego i inne);

- dokumenty uwierzytelniające wybrane informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie oraz oświadczeniach (w tym na przykład studium wykonalności bądź inny dokument o podobnym charakterze, w którym bada się wykonalność projektu wraz z analizą kosztów i korzyści, dokumentację w sprawie oceny wpływu projektu na środowisko naturalne, dokumenty potwierdzające strukturę instytucjonalną podmiotów zaangażowanych w realizację projektu, dokumentacja w sprawie ewentualnej pomocy publicznej, harmonogram realizacji projektu, mapy lokalizacyjne, dokumenty finansowe potwierdzające kondycję finansową potencjalnego beneficjenta i zapewnienie wkładu własnego w finansowanie projektu i inne).

Szczegółowa lista wymaganej dokumentacji aplikacyjnej w ramach poszczególnych działań POLiŚ dostępna jest na stronach internetowych (w adekwatnie zatytułowanych zakładkach) właściwych Instytucji Wdrażających poszczególne działania.

W wersji internetowej biuletynu dostępny jest przykładowy wykaz załączników do wniosku o dofinansowanie w ramach konkursu dla działania 9.1 POLiŚ, dla którego nabór wniosków przeprowadzono w kwietniu 2009 r.

http://www.nfosigw.gov.pl/site/main/podstrony_bis.php?id=1235733863

Dla ułatwienia wnioskodawcy przygotowania dokumentacji aplikacyjnej opracowano szczegółowe wytyczne w tym zakresie, tj.:

- dla potrzeb wypełnienia formularza wniosku – „Instrukcja do wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko”;
- dla potrzeb złożenia oświadczeń – przygotowano formularze zawierające gotową treść, które wymagają wyłącznie podpisu;
- dla potrzeb przygotowania innych dokumentów – na przykład wytyczne do przygotowania studium wykonalności (bądź innego dokumentu o podobnym charakterze), wytyczne do przeprowadzania i dokumentowania analizy kosztów i korzyści, wytyczne do przeprowadzania i dokumentowania oceny wpływu projektu na środowisko naturalne.

1. Aby sprawdzić, która Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) jest właściwa do przyjęcia dokumentacji aplikacyjnej, należy sprawdzić opis właściwego działania w dokumencie pn. „Szczegółowy opis priorytetów POLiŚ 2007-2013” – dostępny na stronie internetowej pod adresem <http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Strony/Dokumenty.aspx>

2. Kryteria te, uwzględniające podział na priorytety, działania i ewentualnie typy projektów POLiŚ, zostały zawarte w załączniku nr 1 do „Szczegółowego opisu priorytetów POLiŚ 2007 – 2013” - dostępny na stronie internetowej pod adresem <http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Strony/Dokumenty.aspx>

3. Należy zwrócić uwagę na nieco odmienną strukturę kryteriów wyboru dla IV. priorytetu POLiŚ.

4. W POLiŚ zostały przewidziane trzy tryby wyboru projektów, tj. tryb indywidualny, tryb konkursowy oraz tryb systemowy. Bardziej szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w załączniku nr 2. do „Szczegółowego opisu priorytetów POLiŚ 2007-2013” – dostępny na stronie internetowej pod adresem <http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Strony/Dokumenty.aspx>

Dodatkowego komentarza wymaga przygotowanie projektów dużych, tj. projektów, których koszt całkowity przekracza 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku innych dziedzin. Beneficjenci takich projektów po złożeniu kompletu dokumentacji aplikacyjnej (tj. wniosku o dofinansowanie i załączników) oraz otrzymaniu pozytywnego rozstrzygnięcia o przyznaniu wsparcia w ramach POLiŚ (tj. po spełnieniu wszystkich znajdujących zastosowanie kryteriów wyboru) dodatkowo będą zobowiązani do wypełnienia specjalnego formularza wniosku na potrzeby przekazania do oceny Komisji Europejskiej celem potwierdzenia bądź nie przyznawania wsparcia na poziomie krajowym. Jest to formularz wniosku o potwierdzenie wniesienia wkładu finansowego do dużego projektu, a jego wzór stanowi załącznik XXI lub XXII (w zależności czy występuje pomoc publiczna) do rozporządzenia KE nr 1828/2006. Dane finansowe podawane są już w euro. Do poprawnie wypełnionego formularza wniosku dla dużego projektu właściwa instytucja systemu zarządzania POLiŚ dołącza wybrane dokumenty spośród tych, które zostały już złożone na etapie oceny projektu po stronie krajowej, tj. (o ile ma zastosowanie): studium wykonalności (bądź inny dokument o podobnym charakterze) wraz z analizą kosztów i korzyści, dokumentację środowiskową oraz harmonogram realizacji projektu (wykres Gantta).

Co ważne, w ramach przyspieszania kontraktacji środków unijnych, decyzja o dofinansowaniu podejmowana jest bez konieczności przedłożenia pozwolenia na budowę z ostateczną oceną oddziaływania na środowisko inwestycji. Po wysłaniu do KE wniosku o potwierdzenie pomocy dla projektu podpisana jest warunkowa umowa o dofinansowanie pomiędzy instytucją wdrażającą (IW) dane działanie a beneficjentem, na podstawie której można już realizować projekt i dokonywać wydatków. Po pozytywnej ocenie wniosku przez KE oraz przekazaniu IW pozwolenia na budowę (jeśli dotyczy) umowa traci warunkowy charakter.

Celem niniejszej publikacji nie jest wskazanie pojedynczych dokumentów, które należy przedłożyć do oceny, gdyż dokumenty te są bardzo zróżnicowane w ramach poszczególnych priorytetów/działań i tworzą bardzo obszerny zbiór. Główną przesłanką do napisania tekstu było przedstawienie logiki, w jaki sposób został określony kształt dokumentacji aplikacyjnej.

Barbara Baka, wydział przygotowania projektów
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Jak ustrzec się błędów w dokumentacji aplikacyjnej?

Błędnie wypełniony wniosek o dofinansowanie w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko podlega odrzuceniu bądź wnioskodawca otrzymuje szansę na jego poprawę lub uzupełnienie. Tryb postępowania uzależniony jest od rodzaju błędu i od kryterium oceny. Należy korzystać skrupulatnie z instrukcji wypełniania wniosków przygotowanych w odniesieniu do osi priorytetowych lub działań, które skonstruowane są w formie komentarzy do poszczególnych punktów formularza wniosku. Ponadto należy zapoznać się z wieloma dokumentami zawierającymi wytyczne do przygotowania projektów, m.in. Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POLiŚ. (pełny wykaz dokumentów dostępny w wersji elektronicznej biuletynu, w artykule „Lektura obowiązkowa”).

Wnioski o dofinansowanie składane w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko w pierwszej kolejności oceniane są w oparciu o kryteria formalne. Wyjątkowo stosuje się jako pierwsze kryteria dostępu – dla projektów wybieranych w ramach działań 4.2 - 4.6. W przypadku uzyskania pozytywnej oceny formalnej, projekt podlega ocenie według kryteriów merytorycznych I stopnia. Ostateczna ocena projektu odbywa się w oparciu o kryteria merytoryczne II stopnia.

Na każdym etapie oceny, jeżeli chociaż jedno kryterium nie jest spełnione, a projekt w tym zakresie jest możliwy do poprawy, Wnioskodawca wzywany jest pisemnie do poprawy/uzupełnienia projektu. Wezwanie określa, jakie kryterium nie zostało spełnione oraz sposób poprawy wniosku. W przypadku nie dokonania uzupełnienia/poprawy zgodnie z wezwaniem w wyznaczonym terminie, wniosek podlega odrzuceniu.

Wniosek o dofinansowanie stanowi swoje zobowiązanie do realizacji projektu w określonym zakresie, gdyż ocena i kwalifikacja do wsparcia finansowego oparta jest o zawarty tam opis przedsięwzięcia i sposób realizacji. Zatem tak ważne jest prawidłowe wypełnienie formularza wniosku.

Tabela: przykłady błędów w dokumentacji aplikacyjnej o środki POIiŚ

BŁĘDY (wybrane)	KONSEKWENCJE	PORADY
etap oceny formalnej		
złożenie wniosku po terminie (wskazanym w ogłoszeniu o konkursie lub pre-umowie dla projektów indywidualnych)	odrzućenie wniosku	Ogłoszenia o naborze wniosków publikowane są w prasie ogólnopolskiej oraz na stronie internetowej instytucji wdrażającej.
brak parafowania wszystkich stron wniosku oraz brak podpisów na załącznikach	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Instytucje pośredniczące ustalają zasady w tym względzie. Ministerstwo Środowiska ustaliło wymóg parafowania każdej strony wniosku oprócz złożenia podpisu pod nim, a także podpisywanie załączników.
załączniki do wniosku podpisane przez osoby nieupoważnione	wezwanie wnioskodawcy do poprawy	Upoważnienie do podpisywania dokumentów musi wynikać z załączonych do wniosku pełnomocnictw, innych dokumentów
nie wypełniono wszystkich wymaganych pól we wniosku	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	
brak kompletu załączników	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Wykaz wymaganych załączników określony jest w regulaminie konkursu. Uzupełnianie dokumenty muszą przedstawiać stan faktyczny istniejący najpóźniej w dniu zakończenia naboru wniosków.
niewystarczająca gotowość projektów do realizacji: brak zgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, brak decyzji lokalizacyjnych, brak pozwoleń budowlanych i dokumentacji przetargowej	odrzućenie wniosku	
deklaracja organu odpowiedzialnego za monitoring obszarów Natura 2000 na złym formularzu	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitoring obszarów Natura 2000 powinna zostać sporządzona na formularzu, który jest załącznikiem do rozporządzenia KE nr 1828/2006.
błędy rachunkowe wynikające z zastosowania zaokrągleń	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Kwoty należy zaokrąślać do pełnego grosza (do dwóch miejsc po przecinku), natomiast wartości procentowe zapisuje się z pełną dokładnością. W generatorze wniosku w celu rozdzielania złotych od groszy należy używać kropek, a nie przecinków.
tytuł projektu nie określał w sposób jednoznaczny celów projektu oraz przekroczył maksymalną liczbę znaków	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Tytuł projektu powinien w jednoznaczny sposób określać cele projektu, identyfikować obszar, na którym projekt będzie wdrażany oraz nie przekraczać 100 znaków, a ponadto optymalnie stanowić jedno zdanie.
etap oceny merytorycznej		
niekompletna dokumentacja aplikacyjna	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Wykaz wymaganych załączników określony jest w regulaminie konkursu.
niespełnienie warunku uzyskania przez projekt minimalnej liczby punktów (jeśli dotyczy)	odrzućenie wniosku	

brak gotowości technicznej projektu do realizacji – tj. wartość zadań inwestycyjnych posiadających pozwolenia na budowę i dokumentację przetargową dla kontraktów na roboty w stosunku do całkowitej wartości zadań planowanych do realizacji (wymagających pozwolenia na budowę) wg warunków kontraktowych „czerwonej księgi” lub równoważnej jest mniejsza niż wymagana (np. 40 %)	odrzućenie wniosku	Przed złożeniem wniosku należy przeanalizować zgodność projektu z kryteriami wyboru, które stanowią załącznik nr 1 do „Szczegółowego opisu priorytetów PO IiŚ”. Należy zapoznać się z harmonogramem naboru projektów dla danego działania i odpowiednio wcześniej przygotować wymaganą dokumentację.
analiza finansowa i ekonomiczna przeprowadzona niezgodnie z wytycznymi, m.in. nieprawidłowo przeprowadzona w studium wykonalności analiza opcji – brak wskazania alternatywnych opcji, brak uzasadnień dla wybranej opcji; nieprawidłowo przeprowadzona w studium wykonalności analiza popytu – brak badań; w przypadku analizy wrażliwości i ryzyka badano tylko ryzyko finansowe, bez badania ryzyka dla całego projektu; w przypadku analizy ekonomicznej brak uzasadnienia dla korzyści społecznych	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Obowiązujące wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego: 1) Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, 2) Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013, 3) Wytyczne KE dotyczące metodologii przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, 4) Wytyczne do przygotowania studiów wykonalności w danym sektorze.
niepoprawny wykres Gantta; brak spójności wykresu z opisem projektu (część B) i harmonogramem (część D); często brak w wykresie odniesień do kwestii finansowych związanych z realizacją kolejnych etapów projektu	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Wnioskodawca powinien stosować się do wymagań w tym zakresie i dokładnie sprawdzić spójność wszystkich danych przedstawionych we wniosku.
nieprawidłowo wyliczony poziom dotacji oraz luka finansowa – poprzez uwzględnienie wartości finansowych	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Przy wyliczaniu luki finansowej i poziomu dofinansowania nie należy brać pod uwagę kosztów finansowych, gdyż są one uwzględnione poprzez zastosowanie stopy dyskontowej. Dotyczy to zarówno nieuwzględnienia w ramach kosztów operacyjnych kosztu odsetek od kredytu zaciągniętego na realizację inwestycji, jak i nieuwzględnienia tych kosztów przy wyliczaniu taryf mających wpływ na poziom szacowanych przychodów. Należy korzystać odpowiednio z: 1) Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, 2) Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013, 3) Niebieskie Księgi w zakresie transportu przygotowane przez Jaspers.

niezgodny z wytycznymi format modelu finansowego (zbyt duża liczba arkuszy brak logicznego powiązania pomiędzy nimi)	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Model finansowy powinien składać się z 3 części: założeń, obliczeń i wyników. Arkusz z założeniami powinien zawierać wszystkie wprowadzane dane (zarówno założenia, jak i dane liczbowe). Liczby w arkuszu z obliczeniami powinny być powiązane formułami z danymi wprowadzonymi w arkuszu z założeniami. Arkusze z wynikami powinny zawierać wszystkie tabele i załączniki do studium wykonalności; nie powinny tam występować obliczenia.
brak potwierdzonych źródeł współfinansowania projektu (dotyczy np. środków NFOŚiGW przewidzianych w montażu finansowym)	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Zaprezentowane źródła współfinansowania muszą być realne i dostępne.
niespójność danych i informacji zawartych we wniosku w zakresie: całkowitych kosztów projektu, kwot wydatków kwalifikowanych, wartości dofinansowania; różnice między opisem przedmiotowym projektu a kategoriami kosztów kwalifikowalnych	wezwanie wnioskodawcy do uspoźnienia danych	
brak wystarczającego uzasadnienia w postanowieniu o braku konieczności sporządzenia raportu OOŚ	odrzućenie wniosku /wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	W przypadku przesądzenia o braku konieczności sporządzenia raportu OOŚ (postanowienie) należy wyjaśnić przyczyny takiej decyzji, która powinna opierać się na: – szczegółowych kryteriach określonych w § 5 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (odpowiedniki kryteriów wymienionych w załączniku III Dyrektywy 85/337/EWG), – opinii wydawanej przez starostę (a obecnie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska) i powiatowego inspektora sanitarnego na podstawie danych wstępnych określonych w art. 49 ust 3 Poś, – odniesienie się do powodów odstąpienia od sporządzania raportu OOŚ powinno znaleźć się w uzasadnieniu do stosownego postanowienia.
brak wystarczającego uzasadnienia zawartego w decyzji środowiskowej	odrzućenie wniosku /wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	W przypadku braku w uzasadnieniu do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odniesienia do kryteriów selekcji (określonych w paragrafie 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko) należy dołączyć zaświadczenia właściwych organów potwierdzające, że kryteria te były uwzględnione przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć.

nienależycie przeprowadzone konsultacje społeczne w ramach procedury sporządzenia raportu OOS	odrzućenie wniosku	Jako wyniki konsultacji należy przedstawić odpowiednie postanowienie bądź decyzję uzgadniającą. Wyniki konsultacji ze społeczeństwem powinny zawierać: określenie społeczności, miejsca konsultacji, czas w jakim społeczeństwo mogło przekazać uwagi, sposób poinformowania, sposób prowadzenia konsultacji oraz sposób uwzględnienia zgłoszonych uwag. Wymagane informacje powinny zostać przedstawione w formie zaświadczenia organu właściwego do wydania decyzji oraz protokołu z rozprawy administracyjnej, jeśli się odbyła. Wskazanie sposobu uwzględnienia uwag zgłoszonych przez społeczeństwo musi zostać przedstawione w postaci uzasadnienia do decyzji. Potwierdzenie udostępnienia decyzji opinii publicznej można przedstawić w formie zaświadczenia wydanego w trybie art. 217 ust 2 pkt 2 Kpa.
brak oznaczenia obszarów Natura 2000 w pobliżu projektu	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Do wniosku powinna zostać załączona mapa wyraźnie obrazująca lokalizację projektu względem obszarów Natura 2000.
niejasno wypełniony punkt F wniosku „Analiza oddziaływania na środowisko” – w szczególności w przypadku dużej liczby postępowań w zakresie oceny oddziaływania na środowisko	Znacznie utrudniona ocena wniosku / wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Zalecane jest by punkt F wniosku beneficjent uzupełnił odrębnie dla każdego przedsięwzięcia objętego zakresem projektu (w wersji papierowej wniosku, w generatorze wniosków jest to niewykonalne). Punkty F.1 i F.7 mogą pozostać tożsame dla wszystkich przedsięwzięć.
błędnie wskazywane produkty projektu	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Należy posługiwać się „Katalogiem wskaźników obowiązkowych dla POliŚ” oraz rekomendacjami instytucji wdrażającej. Beneficjent może zaproponować własne wskaźniki produktu, by były jak najbardziej adekwatne do zakresu projektu.
brak dokumentacji potwierdzającej sytuację finansową innych podmiotów zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia (np. dokumentacji szpitala, w przypadku gdy wniosek składa JST)	wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia	Zalecenie zawarte jest w Instrukcji wypełniania wniosku.
w przypadku refundacji w projekcie 100% wydatków kwalifikowanych, (np. działanie 13.1), wnioskodawca błędnie określa wkład wspólnotowy (część H) na poziomie 100%	wezwanie wnioskodawcy do poprawy wniosku	Część refundacji pochodzi z krajowych środków budżetowych.

Przedstawione w tabeli przykłady błędów oraz porady, jak ich unikać zostały opracowane na podstawie informacji przygotowanych przez Instytucję Pośredniczącą POliŚ.

Wniosek o dofinansowanie

Wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami stanowi źródło wiedzy o projekcie. Stanowi też zobowiązanie do realizacji projektu w określonym zakresie i w określonych warunkach, których dotyczy ocena i kwalifikacja do wsparcia finansowego. Zatem tak ważne jest prawidłowe wypełnienie formularza wniosku. Dodać należy, że wydatki na sporządzenie wniosku nie są kwalifikowane do refundacji.

Wniosek i dokumenty towarzyszące (załączniki) powinny być sporządzone w języku polskim. Formularze wypełniania wniosków są dwa, a kryterium ich wyboru jest występowanie bądź nie pomocy publicznej w projekcie. Formularz wniosku jest taki sam dla wszystkich projektów infrastrukturalnych, w których nie występuje pomoc publiczna – jest oparty o załącznik XXI do rozporządzenia Komisji nr 1828/2006. Wzór formularza dla projektu, do którego stosowane są reguły pomocy publicznej jest oparty załącznik XXII do ww. rozporządzenia¹. Wnioski o dofinansowanie w Programie Infrastruktura i Środowisko nie są identyczne z załącznikiem XXI lub XXII, różnią się w następujących elementach:

- wszystkie kwoty zawarte we wniosku są w PLN,
- nie ma konieczności wypełniania wszystkich pól,
- pewne sformułowania zostały doprecyzowane.

Przy sporządzaniu wniosku należy posługiwać instrukcją wypełniania wniosku, przygotowaną dla danego priorytetu lub działania. Są one dostępne m.in. na stronie www.pois.gov.pl. Jeżeli dla danego działania stosuje się generator wniosków, wniosek należy wypełnić w takim systemie. Wniosek składa się w wersji elektronicznej oraz wersji papierowej w liczbie egzemplarzy wymaganej w regulaminie konkursu. Wydruki powinny być podpisane zgodnie z formularzem. W zależności od wymogów dla wdrażania danego priorytetu, mogą być konieczne na każdej stronie wniosku parafki osoby uprawnionej do reprezentacji wnioskodawcy. W zależności od wymogów danego konkursu załączniki stanowiące kopie dokumentów muszą być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną (wraz z pieczęcią). Wszystkie załączniki należy dostarczyć także w wersji elektronicznej.

Dane finansowe zawarte we wniosku powinny być wyrażone w złotych. W przypadku dużych projektów, po zatwierdzeniu wniosku przez instytucję zarządzającą, a przed przekazaniem do Komisji Europejskiej konieczne będzie przygotowanie wniosku o potwierdzenie dofinansowania, odpowiadającego w pełni wymogom rozporządzenia 1828/2006. Ponieważ wniosek o dofinansowanie jest prawie identyczny, będzie to bardzo proste. Konieczne będzie co do zasady wyłącznie przeliczenie wartości projektu ze złotego na euro, według średniego kursu Europejskiego Banku Centralnego z ostatnich sześciu miesięcy poprze-

Należy przewidzieć odrębny wpis w tabeli dla każdego kontraktu lub etapu, jeśli dotyczy. Jeżeli wniosek dotyczy etapu projektu, należy wyraźnie wskazać w tabeli części projektu, w stosunku do których składany jest niniejszy wniosek o dofinansowanie:

	Data rozpoczęcia (A) dd/mm/rrrr	Data ukończenia (B) dd/mm/rrrr
1. Studium wykonalności/plan operacyjny		
2. Analiza kosztów i korzyści		
3. Ocena oddziaływania na środowisko		
4. Nabywanie gruntów		
5. Etap budowlany		
6. Etap operacyjny		

Należy załączyć krótki opis harmonogramu głównych kategorii prac (tj. wykres Gantta, jeżeli jest dostępny).

D.2. Stopień przygotowania projektu
Opisać harmonogram projektu (D.1) w zakresie technicznych i finansowych postępów oraz obecny stopień przygotowania projektu w następujących pozycjach:

D.2.1. Pod względem technicznym (studium wykonalności itd.):

D.2.2. Pod względem administracyjnym (zezwolenia, umowy o integracji gospodarczej, zakup gruntów itd.):

D.2.3. Pod względem finansowym (decyzje dotyczące zobowiązań w zakresie krajowych wydatków publicznych, wymaganych lub przyznanych pożyczek itd. – podać odniesienia):

D.2.4. Jeżeli realizacja projektu już się rozpoczęła, należy wskazać zaawansowanie prac:

E. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI
Niniejsza sekcja powinna być oparta na wytycznych na temat metodyki dotyczącej przeprowadzania analizy kosztów i korzyści dużych projektów. Oprócz poniższego krótkiego opisu elementów należy przedstawić pełną analizę kosztów i korzyści stanowiącą uzupełnienie niniejszego wniosku jako załącznik II.

E.1. Analiza finansowa
Poniżej należy podać krótki opis podstawowych elementów wynikających z analizy finansowej zawartej w analizie kosztów i korzyści (AKK).

dzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie, stanowiący średnią miesięcznych kursów obrachunkowych.² Ustalony w momencie złożenia wniosku kurs wymiany EUR/PLN jest stosowany również w celu identyfikacji, czy dany projekt nie uzyskał statusu dużego projektu w przypadku zmiany całkowitego kosztu na późniejszym etapie.

Dla przykładu, dla wniosku o dofinansowanie złożonego w marcu 2009 r. należy zastosować średnią arytmetyczną miesięcznych kursów obrachunkowych z okresu wrzesień 2008 - luty 2009.

Zawartość wniosku:

- Dane identyfikacyjne i adresowe
- Informacje na temat projektu
- Wyniki studium wykonalności
- Harmonogram
- Analiza kosztów i korzyści
- Analiza wpływu oddziaływania na środowisko
- Zasadność wkładu publicznego
- Plan finansowania
- Spójność z polityką i prawem wspólnotowym
- Potwierdzenie rzetelności danych

Izabela Krasowska, zespół ds. informacji i promocji
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

- Obowiązująca wersja opublikowana została w Dz. Urz. UE L z 16 maja 2008 r.
- Miesięczne obrachunkowe kursy wymiany stosowane przez Komisję Europejską publikowane są w mediach elektronicznych.

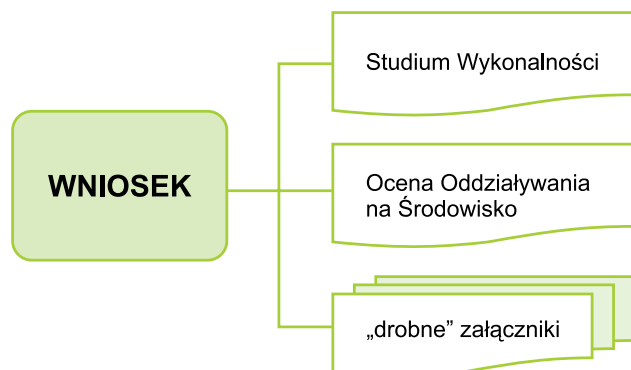
Załączniki do wniosku do POLiŚ – to nie takie trudne

Opracował: **Cezary Gołębiowski**, konsultant, ECORYS Polska

Celem niniejszej publikacji jest próba usystematyzowania wiedzy na temat dokumentacji, pozwoleń i uzgodnień, które są niezbędne dla poprawnego przygotowania załączników do wniosku aplikacyjnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko. To krótkie opracowanie nie stanowi instrukcji na temat przygotowania wniosku aplikacyjnego i wymaganych załączników. Takie opracowania zamieszczone są na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz innych ministerstw (instytucji pośredniczących) i instytucji wdrażających odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań i tam należy zawsze sprawdzać aktualne wymagania odnośnie przygotowywanych dokumentów.

1. Zakres dokumentacji projektu wymaganej wnioskiem aplikacyjnym

Do przygotowania mamy WNIOSEK (formularz wniosku lub generator do jego wypełniania znajduje się na stronie internetowej instytucji wdrażającej) oraz dwa główne załączniki: STUDIUM WYKONALNOŚCI (lub inny dokument określony przez instytucję zarządzającą umożliwiający dokonanie oceny projektu i identyfikacji, czy projekt jest projektem generującym dochód, jak również umożliwiający określenie wysokości dofinansowania z funduszy UE¹) oraz dokumentację dotyczącą OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.

Są jeszcze do przygotowania 'drobne' załączniki dotyczące m.in. prawa do dysponowania nieruchomością, zapewnienia wymaganego wkładu własnego, zachowania celów projektu przez 5 lat od jego zakończenia, stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych – lecz są one proste i szybkie w przygotowaniu, a w związku z tym nie powinny znacząco wydłużyć procesu przygotowania wniosku.

Problemy mogą natomiast wystąpić w związku z przygotowaniem STUDIUM WYKONALNOŚCI oraz dokumentów dotyczących OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO. Dzieje się tak dlatego, że przygotowanie tych dokumentów bardzo często wymaga wcześniejszych badań, pomiarów i uzgodnień. Działania te mogą wydłużyć czas przygotowania dokumentacji aplikacyjnej o rok lub dwa lata, co może oznaczać brak możliwości przygotowania na czas wniosku o dofinansowanie.

1.1. Studium wykonalności

Jednym z ważniejszych elementów studium wykonalności jest ANALIZA FINANSOWA². W celu zebrania danych potrzebnych do przeprowadzenia poprawnej analizy finansowej, dla niektórych typów projektów potrzebne są wcześniejsze badania i pomiary. I tak:

- Dla projektów drogowych (osie VI-VIII) koniecznym może okazać się przeprowadzenie pomiarów ruchu. Dla dróg wojewódzkich cykl pomiarowy obejmuje 5 okresów „dziennych” i jeden okres „nocny”. W okresach dziennych pomiary przeprowadza się w godzinach 06.00-22.00, zaś w okresie nocnym w godzinach 22.00-06.00.³
- Dla projektów dotyczących termomodernizacji obiektów (działanie 9.3, oś IX) należy wykonać audyt energetyczny. Teoretycznie może to zostać wykonane w oparciu dane literaturowe, jednakże w celu otrzymania poprawnych danych audyt oprócz informacji technicznych powinien uwzględniać dane rzeczywiste, pokazujące koszty energii zużywanej w ciągu roku.

1. Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 15 stycznia 2009.
2. Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 15 stycznia 2009.
3. Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg wojewódzkich, Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Warszawa, luty 2008.

- Dla projektów związanych z energetyką wiatrową (działanie 9.4, oś IX) w celu wyboru właściwej lokalizacji wiatraków należy przeprowadzić roczne badania „wiatrowości” określające siłę, kierunek i częstość występowania wiatrów w rozpatrywanych miejscach lokalizacji wiatraków.
- Dla projektów związanych z energetyką (wiatrowa, wodna) w celu właściwego określenia możliwości i ewentualnych kosztów włączenia do państwowej sieci energetycznej, należy wystąpić do odpowiedniego terytorialnie zakładu energetycznego z wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia.

Ważniejsze dokumenty wymagane jako załączniki do wniosku, a które, zdaniem autora, powinny zostać przygotowane na etapie sporządzania studium wykonalności [SW] i których przygotowanie może także okazać się czasochłonne to:

- Harmonogram realizacji projektu – wymagany w formie tabelarycznej oraz w formie harmonogramu Gantta (harmonogram belkowy),
- Mapy: 1) szkic przeglądowy i 2) mapa lokalizująca projekt w najbliższym otoczeniu,
- Dla projektów dotyczących sieci kanalizacyjnych (oś I) – wykaz aglomeracji objętych projektem wraz z powołaniem się na rozporządzenie wojewody (i oświadczenie, że zakres projektu jest zgodny z Metodą wyznaczania w ramach aglomeracji zakresu sieci kanalizacyjnej, która może być objęta finansowaniem z Funduszu Spójności⁴).
- Dla dużych projektów dotyczących dróg, infrastruktury kolejowej, lotnictwa, taboru kolejowego, transportu publicznego (osie VI-VIII), jeżeli SW nie jest przygotowane w oparciu o nową wersję Niebieskiej Księgi⁵, należy przygotować Rezultaty studium wykonalności wraz z analizą kosztów i korzyści przygotowane wg zaleceń JASPERS wydanych w 2008 r.,
- Dokumenty dotyczące ochrony zabytków mogą okazać się potrzebne dla projektów realizowanych głównie w ramach działania 9.3 i w ramach osi XI. Należy do nich przede wszystkim Pozwolenie na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich oraz na trwałe przeniesienie zabytku ruchomego z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek się znajduje, a także innych działań przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków⁶. Na wydanie takiego dokumentu czeka się zazwyczaj ok. 1 miesiąca, a w przypadkach szczególnie skomplikowanych

do 2 miesięcy (art. 35 §3 KPA). Należy jednakże brać pod uwagę fakt, że wydanie powyższej decyzji może zostać uzależnione od przedstawienia dodatkowej dokumentacji: historycznej, konserwatorskiej, fotograficznej lub dokumentacji powykonawczej oraz od przeprowadzenia, na koszt wykonawcy, niezbędnych badań konserwatorskich (art. 36, ust.4 Ustawy z 23.07.2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

- Wśród innych dokumentów, które mogą okazać się potrzebne w przypadku realizacji projektów związanych z zabytkami (oś XI) należy wymienić:

- Decyzję o wpisie do rejestru zabytków
- Wypis z Księgi Nabytków Archiwum Państwowego
- Wypis z Ewidencji Zasobu Archiwalnego Archiwum Państwowego
- opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków dotyczącą stanu zachowania i degradacji zabytku
- program prac konserwatorskich lub zalecenia konserwatorskie określające zakres i sposób prowadzenia planowanych przy zabytku prac
- w przypadku zabytkowych księgozbiorów – opinię wydaną przez Bibliotekę Narodową.

Na zakończenie rozważań tego rozdziału należy wspomnieć o **głównym błędzie popełnianym przy przygotowaniu projektu i studium wykonalności**.

Jednym z głównych celów studium wykonalności jest analiza alternatywnych rozwiązań przedstawianego projektu – ANALIZA OPCJI. Analizę tę można przeprowadzić sensownie jedynie w fazie formułowania koncepcji projektu. Projektant przygotowujący koncepcję inwestycji powinien opisać możliwe warianty osiągnięcia celu określonego przez inwestora, oszacować dla każdego z nich koszty inwestycyjne oraz operacyjne i w konsekwencji wyliczyć tzw. koszt jednostkowy (DGC – dynamic generation cost). Wyliczenie DGC pozwala na wybór najtańszego rozwiązania⁷. Problemem, jaki pojawia się w praktyce, jest fakt przedstawiania do realizacji projektów inwestycji, których realizacja jest już – w fazie projektowej – bardzo zaawansowana. Studia wykonalności koncentrują się wyłącznie na przedstawieniu wybranego rozwiązania, zupełnie pomijając dane dotyczące alternatyw. W najlepszym przypadku analizowane alternatywy są zwięźle opisywane z pominięciem danych ilościowych i kosztowych. Tak więc trudno stwierdzić, czy wybrana opcja rzeczywiście charakteryzuje się najniższym kosztem jednostkowym. Problem wydaje się

4. Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013, JASPERS, str. 16 i dalej.

5. do pobrania na stronie <http://www.cupt.gov.pl/?id=307>.

6. patrz: Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 09.06.2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz.U. z dnia 30.06.2004 r.)

7. Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013, JASPERS, str. 21 i dalej.

jeszcze głębszy. Analiza opcji ma sens jedynie wtedy, kiedy jest przygotowywana *ex ante*, tzn. zanim potencjalny beneficjent podejmie ostateczną decyzję o wyborze opcji (co jest równoznaczne z nie ponoszeniem istotnych kosztów opracowania jednej z opcji). W sytuacji, gdy decyzja została już podjęta, beneficjenci są silnie zdeterminowani i za wszelką cenę będą bronili wyselekcjonowanego rozwiązania.

W tym miejscu należy przypomnieć że to **na wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań umożliwiających osiągnięcie celu.**

WNIOSEK: na początku należy przygotować STUDIUM WYKONALNOŚCI razem z analizą opcji, a dopiero potem przystępować do wykonania projektu budowlanego i uzyskania pozwolenia na budowę.

Jeżeli chodzi o projekt budowlany, należy rozważyć opcję realizacji projektu w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Jest to korzystne, gdyż umożliwia wykonawcy robót przyjąć takie rozwiązania projektowe, które spełniając wszystkie wymagania zamawiającego, są jednocześnie dla niego najlepsze do realizacji. W takim wypadku zamiast „wyciągu z projektu ze streszczeniem” załączamy do wniosku program funkcjonalno-użytkowy⁸.

Uwaga: dla niektórych projektów innych niż infrastrukturalne (np. w zakresie zakupu specjalistycznych środków transportu sanitarnego – ambulansów wraz z wyposażeniem na potrzeby specjalistycznych i podstawowych zespołów ratownictwa medycznego – oś XII) studium wykonalności nie jest wymagalne, należy natomiast przygotować Specyfikację Techniczną dla planowanego zakupu.

1.2. Ocena Oddziaływania na Środowisko oraz na obszar Natura 2000

Przygotowanie Oceny Oddziaływania na Środowisko [OOŚ] wydaje się zadaniem znacznie trudniejszym niż przygotowanie studium wykonalności. Dlaczego? Główny problem leży w otoczeniu prawnym.

Nowa ustawa z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [dalej: ustawa OOŚ] usunęła rozbieżności pomiędzy prawem polskim a prawem wspólnotowym. Niestety, nie wszystkie „sporne” kwestie zostały usunięte

w zakresie kwalifikowania przedsięwzięcia do przeprowadzenia OOŚ (I lub II grupa) i dlatego nadal przy sporządzaniu wniosków beneficjent POIiŚ powinien dokonywać kwalifikacji przedsięwzięcia [pod względem oddziaływania na środowisko: do I lub II grupy – przyp. autora] na podstawie Dyrektywy OOŚ 85/337/EWG z 27.06.1985 r., a nie Rozporządzenia Rady Ministrów z 09.11.2004 r. w sprawie określania rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko⁹. Należy także stosować się do wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego opisujących sposób postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko oraz określających zakres niezbędnej dokumentacji na potrzeby wniosku o dofinansowanie¹⁰. Wytyczne te, w sytuacji niezgodności prawa polskiego z przepisami Dyrektywy OOŚ, podają zalecenia odnośnie postępowania OOŚ w świetle obowiązującego prawa polskiego.

Cóż więc jest potrzebne do przygotowania OOŚ?

Dla wszystkich projektów, stanowiących przedsięwzięcia należące do tzw. I lub II grupy¹¹ przedsięwzięć, dla których postępowanie OOŚ wszczęto po 28 lipca 2005 r.¹² należy uzyskać decyzję „o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia” [dalej zwaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach]. Aby otrzymać decyzję środowiskową dla przedsięwzięć zakwalifikowanych zgodnie z Dyrektywą OOŚ 85/337/EWG do grupy I i niekiedy do grupy II, niezbędne jest przygotowanie RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO [raportu OOŚ]. Zakres raportu OOŚ został określony w art. 66 ustawy OOŚ.

Przed przystąpieniem do przygotowywania raportu OOŚ wskazanym jest wystąpienie do właściwej instytucji odpowiedzialnej za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z wnioskiem o określenie zakresu raportu dla przedsięwzięcia należącego do grupy I, zaś w przypadku przedsięwzięcia należącego do grupy II z wnioskiem o stwierdzenie konieczności sporządzania raportu OOŚ (Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Decyzja powyższa jest wydawana w formie postanowienia. Do Wniosku o wydanie postanowienia należy dołączyć kartę informacyjną przedsięwzięcia¹³.

Ustalenie zakresu raportu jest obowiązkowe, gdy przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko. W celu otrzymania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, do wniosku należy dołączyć:

8. Program funkcjonalno-użytkowy powinien zostać przygotowany w formie zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 02.09.2004 w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego.

9. Podręcznik dla Wnioskodawcy w zakresie przygotowania i realizacji projektów inwestycyjnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 – Priorytet IX, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, Warszawa, luty 2009.

- raport OOS, a w przypadku gdy wnioskodawca wystąpił o ustalenie zakresu raportu (w trybie art.69 ustawy OOS)
- kartę informacyjną przedsięwzięcia – dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- kartę informacyjną przedsięwzięcia – dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- poświadczoną kopię mapy ewidencyjnej obejmującej teren przedsięwzięcia oraz obszar, na który będzie ono oddziaływać lub mapę sytuacyjno-wysokościową obejmującą teren, którego dotyczy wniosek oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,
- wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, albo informację o jego braku (nie dotyczy: dróg publicznych, linii kolejowych o znaczeniu państwowym, przedsięwzięć dla Euro 2012),
- wypis z ewidencji gruntów obejmujący teren przedsięwzięcia oraz obszar, na który będzie ono oddziaływać.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

Odrębną ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 przeprowadza się dla przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko lub tych, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000. Dla oceny, czy inwestycja ma wpływ na cele ochrony obszaru Natura 2000 nie ma znaczenia, czy przedmiotowa inwestycja leży w samym obszarze, czy będąc obok może znacząco nań oddziaływać.

Należy tu zauważyć, że rozpatrywany jest nie tylko wpływ przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, ale także na inne obszary, które są planowane do umieszczenia na liście obszarów Natura 2000¹⁴.

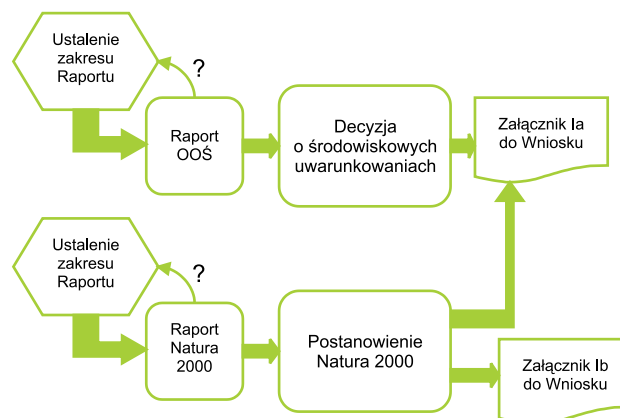
Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 prowadzone jest analogicznie, jak w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a jego efektem jest „Postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000”.

Uwaga: w przypadku stwierdzenia, że przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, regionalny dyrektor ochrony środowiska nakłada obowiązek przedłożenia RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA OBSZAR NATURA 2000 i określa zakres tego raportu.

Należy tu zauważyć, że niektóre rodzaje przedsięwzięć,

w celu przygotowania właściwych raportów OOS, wymagają dodatkowych dokumentów i/lub badań, których wykonanie jest czasochłonne. Przykładem mogą tu być projekty dotyczące realizacji elektrowni wiatrowych (oś IX, działanie 9.4), dla których wymagany jest wstępny monitoring ornitologiczny. Przeprowadzenie tego monitoringu może zająć cały rok badań!

Wszystkie sprawy środowiskowe znajdują swoje odzwierciedlenie w wypełnianych przez autorów projektów załącznikach Ia i/lub Ib do wniosku o dofinansowanie.

Uwaga: załącznik Ia jest odpowiednikiem części F wniosku aplikacyjnego i jest przygotowywany w oparciu o wydaną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienie Natura 2000; załącznik Ib wydawany jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska dla projektów, które nie wywrą wpływu na obszar Natura 2000. Do załącznika należy dołączyć mapę w skali 1:100.000, na której należy pokazać lokalizację przedsięwzięcia w odniesieniu do najbliższego obszaru/ obszarów Natura 2000¹⁵. Jeżeli przeprowadzono ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000, wówczas Załącznik Ib nie jest wymagany.

1.3. Inne załączniki

Wśród innych załączników do wniosku aplikacyjnego, które nie są zbyt skomplikowane w swojej formie, lecz ich uzyskanie może zająć trochę czasu, należałoby wymienić:

- Uchwałę Rady Gminy lub organu założycielskiego upoważniającą do złożenia wniosku oraz przyjęcia przedsięwzięcia do realizacji,

10. Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 5 maja 2009.

11. W rozumieniu art. 71 ust.2 pkt.1 i pkt 2 ustawy OOS.

12. Data wejścia w życie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 113, poz. 954), która wprowadziła decyzję środowiskową.

13. Zakres karty informacyjnej przedsięwzięcia został określony w art.3., ust.1, pkt 5 ustawy OOS.

14. Uwaga: 12 grudnia 2008 zostało zatwierdzonych na obszarze Polski 175 nowych obszarów Natura 2000; w chwili obecnej na terenie Polski znajdują się 364 obszary siedliskowe i 141 obszarów ptasich wchodzących w skład sieci Natura 2000. Link do wyszukiwarki obszarów Natura 2000:

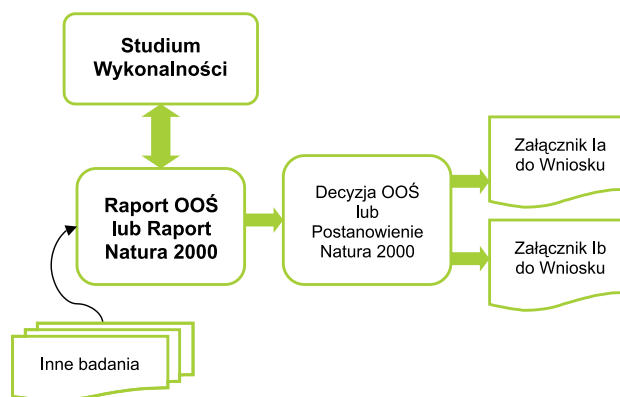
<http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>. Możliwe jest wyszukiwanie wg nazw województw i kodów, siedlisk, gatunków, nazw i kodów, województw i powiatów. Lista została uaktualniona o obszary dołączone w grudniu 2008.

15. Mapa jest do pobrania ze stron internetowych Ministerstwa Środowiska, zakładka „Natura 2000”.

- Uchwałę budżetową wraz z wieloletnim planem inwestycyjnym wraz z opinią RIO
- Kopie uchwał Senatu uczelni o utworzeniu kierunku/kierunków studiów wraz z decyzją ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego umożliwiającą prowadzenie studiów magisterskich na co najmniej jednym ze wskazanych tzw. kierunków. priorytetowych w ramach POLiS (projekty realizowane w ramach osi XIII),
- Kopie odpowiednich uchwał Państwowej Komisji Akredytacyjnej [PKA] o przyznaniu co najmniej pozytywnej oceny kształcenia przez PKA na wszystkich wspieranych w ramach projektu kierunkach studiów (os XIII),
- Kopie uchwał Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów potwierdzających uzyskanie przez beneficjenta uprawnień do przyznawania stopni naukowych doktora w dwóch dziedzinach, w tym co najmniej jednej z priorytetowych dziedzin określonych w kryteriach wyboru projektów (projektu osi XIII).

2. Kolejność przygotowania dokumentów

Ważna informacja: rozumiejąc problemy z uzyskaniem na czas wymaganych dokumentów, instytucje wdrażające ustanowiły wymóg dostarczenia części załączników w drugim etapie oceny, zadawając się w pierwszym etapie (preselekcja) oświadczeniem potencjalnego beneficjenta o przedstawieniu załączników w terminie drugiego etapu oceny. Są to m.in. pozwolenie na budowę oraz dokumentacja w zakresie OOŚ dla wybranego wariantu inwestycji. Studium wykonalności oraz raport OOŚ są odrębnymi dokumentami i jako takie mogłyby być przygotowywane niezależnie od siebie. Są jednak w obu dokumentach elementy, które się zająbiają i wynikają z siebie nawzajem. Częścią studium wykonalności jest analiza oddziaływania projektu na środowisko przygotowana na podstawie raportu OOŚ. Z kolei przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ ją wydający rozpatruje zaproponowane rozwiązanie techniczne inwestycji, jak również opisane w SW (i przedstawione w karcie informacyjnej przedsięwzięcia lub raporcie OOŚ) rozwiązania alternatywne. Może się więc okazać, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wskaże jako optymalne inne rozwiązanie niż to, które było rekomendowane w studium. Co więcej, **w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może zostać nałożony wymóg podjęcia dodatkowych działań osłonowych, kompensacyjnych, które zapewne wpłyną na analizę ekonomiczną przedsięwzięcia.**

Wniosek: studium wykonalności i raport OOŚ powinny być wykonywane jednocześnie.

Kolejną kwestią jest, kiedy należy wystąpić o pozwolenie na budowę i ewentualnie o warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli nie ma uchwalonego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego?

Zgodnie z ustawą OOŚ decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest elementem postępowania zmierzającego do wydania decyzji inwestycyjnej i dlatego też:

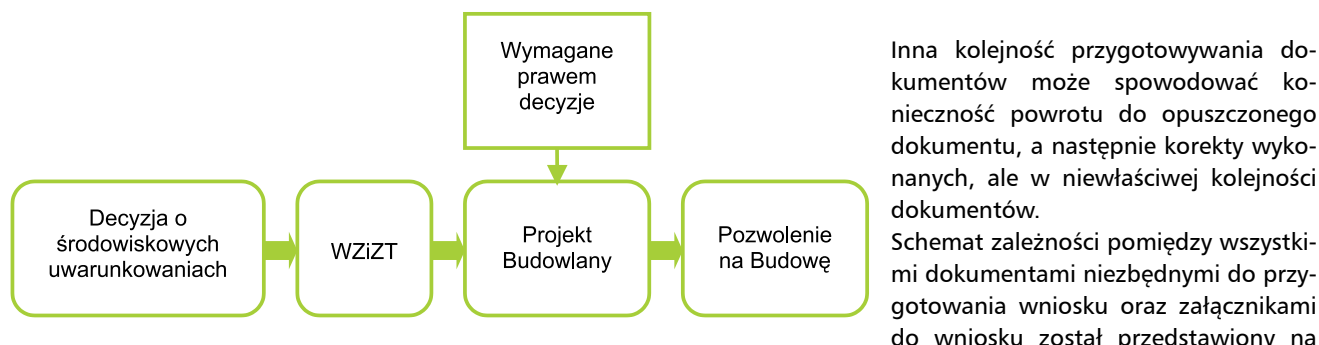
- Decyzja o pozwoleniu na budowę,
- Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu [WZiZT],
- Pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych,
- Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- Decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej,
- Decyzja o ustaleniu lokalizacji autostrady

mogą być wydane dopiero po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z powyższym zaleca się następującą sekwencję czynności:

- wystąpienie z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (ważne: uwzględnić analizę wariantów lokalizacyjnych – przygotowaną w studium wykonalności),
- wystąpienie z wnioskiem o wydanie decyzji o WZiZT (jeżeli brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) lub innej decyzji lokalizacyjnej – po uzyskaniu ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla wariantu wskazanego jako najmniej uciążliwy dla środowiska,
- przygotowanie projektu budowlanego (a także przygotowanie operatu wodno-prawnego i uzyskanie pozwolenia wodno-prawnego itp. dokumentów, jeżeli wymagane ze względu na rodzaj inwestycji),

- uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie robót przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków (Pozwolenie na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich oraz na trwałe przeniesienie zabytku ruchomego z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek się znajduje, a także innych działań przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków),
- wystąpienie z wnioskiem o zatwierdzenie projektu budowlanego i o wydanie pozwolenia na budowę lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej.

załączonym w końcu niniejszego opracowania diagramie. Rysunek ten pokazuje również kiedy, który z dokumentów należy zacząć przygotowywać, aby wszystkie wymagane załączniki były gotowe na czas złożenia wniosku.

Tabela 1 – Instytucje zobowiązane do wydania lub uzgodnienia dokumentów i dopuszczalny czas załatwienia sprawy.

Lp.	Nazwa dokumentu	Instytucja wydająca lub uzgadniająca dokument	Czas*
1	Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w celu ustalenia zakresu raportu OOŚ)	Reg. Dyrektor Ochrony Środowiska Wójt, burmistrz, prezydent miasta	30 dni
2	Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach	Reg. Dyrektor Ochrony Środowiska Wójt, burmistrz, prezydent miasta	30 lub 60 dni (art.35 §3 KPA)
3	Postanowienie w sprawie uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia w sprawie oddziaływania na obszar Natura 2000	Reg. Dyrektor Ochrony Środowiska	45 dni
4	Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 (załącznik 1b do wniosku)	Reg. Dyrektor Ochrony Środowiska	7 dni
5	Warunki Zabudowy i Zagospodarowania Terenu	Wójt, burmistrz, prezydent miasta	2 miesiące (w praktyce do ½ roku)
6	Pozwolenia na prowadzenie robót przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków	Wojewódzki konserwator zabytków	30 dni
7	Pozwolenie na budowę	StarostaWojewoda	65 dni
8	Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej	WojewodaStarosta	90 dni
9	Pozwolenie wodno-prawne	StarostaMarszałek województwa Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej	1 miesiąc
10	Decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej	Wojewoda na wniosek PLK S.A.	30 dni

*do podanych przedziałów czasowych należy doliczyć długość okresu wymaganego na uprawomocnienie decyzji – zazwyczaj 14 dni.

3. Stosowanie „uproszczonych” procedur

Po lekturze wcześniejszych rozdziałów można odnieść wrażenie, że przygotowanie poprawnego wniosku aplikacyjnego jest zadaniem niezwykle skomplikowanym, którego wykonania mogą podjąć się jedynie wyspecjalizowane firmy. Nie zawsze tak jest. Informacje podane wcześniej miały na celu przedstawienie większości dokumentów wymaganych dla różnych typów projektów, w tym także projektów dużych¹⁶, dla których koniecznym jest przygotowanie wszystkich wymienionych uzgodnień i załączników. W praktyce, nie wszyscy inwestorzy realizują skomplikowane projekty. Ci, którzy przygotowują wniosek dotyczący projektu mniejszego, prostszego mają możliwość skorzystania z pewnych „uproszczeń” w procedurach.

O jakie przedsięwzięcia tu chodzi?

Przygotowanie raportu OOŚ nie jest potrzebne dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko¹⁷, gdy właściwy organ odpowiedzialny za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie stwierdzi potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Może to dotyczyć w szczególności przedsięwzięć realizowanych w ramach osi XI, XII i XIII lub w ramach działania 9.3 osi IX.

Dodatkowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może postanowić o braku potrzeby przeprowadzenia OOŚ na obszar Natura 2000 dla przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko i które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000, i które nie będą znacząco oddziaływać na najbliższy obszar Natura 2000 (uwaga: podpisany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska załącznik Ib do wniosku jest wymagany). Powyższe może dotyczyć przedsięwzięć realizowanych w ramach osi wymienionych w poprzednim akapicie.

Przed rozpoczęciem prac związanych z oceną oddziaływania na środowisko dobrze jest zaznajomić się z wymienioną wcześniej Dyrektywą Rady nr 85/337/EWG z dnia 27.06.1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne [Dyrektywa OOŚ], która w załącznikach I i II wymienia przedsięwzięcia, dla których wymagana jest bezwzględnie ocena oddziaływania na środowisko (grupa I) albo dla których Państwa Członkowskie mogą zdecydować czy taka ocena jest potrzebna (grupa II). Z dokumentu tego wynika, że do przedsięwzięć tzw. I grupy (wymagany raport OOŚ) kwalifikują się np. przedsięwzięcia związane z budową oczyszczalni ścieków o wydajności przekraczającej 150.000 RLM albo budową konstrukcji napowietrznych linii elektrycznych o napięciu co najmniej 220 kV i długości powyżej 15 km. Jednakże dla przedsięwzięć z grupy I regio-

nalny dyrektor ochrony środowiska może znacznie ograniczyć zakres raportu OOŚ, a dla przedsięwzięć z grupy II odstąpić od obowiązku sporządzania raportu OOŚ.

Należy również pamiętać, że dla projektów innych niż duże¹⁸ nie wymagane jest zatwierdzenie istotnych dokumentów (wniosek, studium wykonalności) przez Komisję Europejską, co również upraszcza i przyspiesza procedurę przygotowania przedsięwzięcia do realizacji.

Warto również wiedzieć, że niektóre dane do przygotowania studiów wykonalności są możliwe do zakupienia. Tak dzieje się z danymi dotyczącymi np. dobowych przepływów (ważne m.in. dla projektów związanych z gospodarką wodną i elektrowniami wodnymi), które są dostępne w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej, czy danymi dotyczącymi wiatrowości (ważne dla energetyki wiatrowej), którymi dysponuje także IMiGW oraz kilka innych firm prywatnych.

4. Wnioski

Ze względu na ograniczenia redakcyjne wiele informacji w przedstawionym opracowaniu zostało podanych jedynie hasłowo. Opracowanie nie zawiera także informacji o wszystkich wymaganych załącznikach do wniosku, np. dotyczących własności terenu, a jedynie mówi o tych, których wykonanie pochłania najwięcej czasu i dlatego ich przygotowanie powinno być rozpoczęte odpowiednio wcześniej, nawet przed przygotowaniem samego wniosku.

Celem opracowania było z jednej strony pokazanie, że przygotowanie wniosku nie jest zbyt trudne i nie zawsze wymagany jest komplet załączników (np. nie we wszystkich miejscach kraju mamy wpływ projektowanej inwestycji na obszar NATURA 2000 i nie zawsze wymagany jest raport OOŚ), z drugiej zaś strony celem było podanie najbardziej istotnych dokumentów i czasu jaki jest potrzebny, aby je dobrze przygotować.

Generalnie powinno stać się regułą, że jeżeli mamy pomysł zaczynamy od przygotowania studium wykonalności, w którym rozpatrujemy wszystkie warianty, wszystkie za i przeciw. W oparciu o nie powinniśmy się dowiedzieć, czy to co chcemy zrobić jest opłacalne. Jednocześnie należy przystąpić do przygotowywania oceny oddziaływania na środowisko, gdyż może się okazać, że niektóre przyjęte rozwiązania techniczne są niemożliwe do przyjęcia ze względu na wymagania ochrony środowiska lub zalecone inwestorowi działania osłonowe lub kompensacyjne są tak drogie, że podważają ekonomiczną zasadność realizacji inwestycji.

W wersji elektronicznej biuletynu dostępny także SCHEMAT POZYSKIWANIA DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO ZŁOŻENIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU POLIŚ.

TUTAJ ➡

16. Zgodnie z art.39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z 11.07.2006 projekty duże to wszystkie projekty, dla których całkowity koszt przekracza kwotę 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku innych dziedzin.

17. Ustawa OOŚ art.60.

Wsparcie Jaspers dla polskich inwestycji

Pierwsze regionalne biuro Jaspers (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) zostało utworzone w Polsce w 2006 r. z inicjatywy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), Komisji Europejskiej oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR). Jaspers zatrudnia ekspertów polskich i międzynarodowych na stałe zatrudnionych w EBI oraz EBOR. Głównym celem działania Inicjatywy Jaspers jest pomoc doradcza w przygotowaniu dokumentacji dużych projektów inwestycyjnych od 25 mln euro w sektorze środowiska oraz od 50 mln euro w sektorze transportu, energetyki, nauki oraz kultury, które kwalifikują się do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności.

W ramach pomocy doradczej eksperci Jaspers zajmują się m.in.:

- wsparciem na etapie koncepcyjnym przygotowania projektów (analiza optymalnych rozwiązań instytucjonalnych, ocena przy wyborze wariantu realizacji, kwestie związane z kwalifikowalnością wydatków oraz pomocą publiczną),
- weryfikacją przygotowanej dokumentacji (studium wykonalności, dokumentacja środowiskowa, sposób wyliczenia poziomu dofinansowania),
- wsparciem przy określaniu warunków dla konsultantów przygotowujących dokumentację (Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia).
- zadania horyzontalne w zakresie uściślenia metodyki wykonywania analizy korzyści i kosztów, interpretacji wymogów dotyczących stosowania zasad pomocy publicznej dla projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

Jaspers funkcjonuje w oparciu o coroczne plany działań uzgadniane pomiędzy przedstawicielami Jaspers, Komisji Europejskiej i Ministerstwem Rozwoju Regionalnego. Pierwszy Plan Działań dla Polski został podpisany w sierpniu 2006 r.

Projekty do wsparcia w ramach Jaspers zgłaszane są przez beneficjentów do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem instytucji pośredniczących. Nabór nowych projektów odbywa się raz do roku (wrzesień/październik). Zgłaszane projekty powinny być przewidziane do realizacji w indykatywnym wykazie dużych projektów dla danego programu operacyjnego. Za korzystanie z doradztwa ekspertów Jaspers beneficjent nie ponosi kosztów finansowych.

Szczegółowe informacje na temat Inicjatywy Jaspers można znaleźć pod adresem:

www.funduszsypojnosci.gov.pl/20072013/jaspers/ oraz www.jaspers-europa-info.org/

Helena Papanum, wydział koordynacji i programowania
Departament Koordynacji Programów Infrastrukturalnych, MRR

Rozmowę z Michałem Majewskim, Kierownikiem Biura Regionalnego Jaspers i Robertem Kietlińskim, ekspertem ds. transportu w Inicjatywie Jaspers przeprowadziła Helena Papanum

Jednym z czynników decydujących o poziomie absorpcji środków unijnych w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko są bariery w inwestycjach infrastrukturalnych. Jakie są największe problemy w przygotowaniu dokumentacji projektów, z którymi beneficjenci muszą borykać się na co dzień?

Z naszych dotychczasowych doświadczeń we współpracy z beneficjentami widać, że problemy sprawia kolejność przygotowania niektórych dokumentów. Mamy tu na myśli np. zwyczaj przygotowywania studium wykonalności (jako załącznika do wniosku o dofinansowanie) na końcowym etapie prac, często tuż przed lub po przygotowaniu projektu budowlanego. Trudność polega na tym, że projekt jest już dawno przeanalizowany pod kątem jego wykonalności (często na kilku etapach) i jest już wybrany sposób jego realizacji. Innym przykładem jest częsta ostatnio praktyka wykonywania powtórnej oceny oddziaływania na środowisko przed wydaniem pozwolenia na budowę dla projektów, które tej oceny nie wymagają, gdyż wcześniejsza ocena przeprowadzona na etapie przed wydaniem Decyzji Środowiskowej jest wystarczająca. Obowiązująca zasada „na wszelki wypadek” nie jest jednak merytorycznie uzasadniona, a prowadzi do ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych, nie mówiąc już o stracie czasu.

Codzienne problemy beneficjentów dotyczą przygotowania zasadniczych dokumentów wymaganych przez Komisję Europejską na etapie składania wniosku o dofinansowanie. W większości dotyczy to samych wniosków, analiz kosztów i korzyści oraz dokumentacji opisującej aspekty środowiskowe. Na tych zagadnieniach najczęściej koncentruje się uwaga Jaspers. Warto też pamiętać, że część tych codziennych trosk dotyczy wypełniania wymogów kierowanych pod

adresem beneficjentów przez instytucje krajowe. Problemem jest niejednokrotnie brak jednoznaczności i problemy z interpretacją części z merytorycznych wymogów (np. odnośnie zakresu i zawartości studiów wykonalności lub metodyki obliczania kosztów i korzyści) lub też konieczność wypełnienia warunków formalnych na etapie przed złożeniem wniosku do rozpatrzenia (np. wdrożenie systemu raportowania, przygotowanie procedur), a bez ich uprzedniego wypełnienia wnioski nigdy nie dotrze do Komisji Europejskiej. Szkoda, bo często ich wypełnienie nie ma wpływu na ostateczną jakość wniosku o dofinansowanie, a niestety zabiera cenny czas i w efekcie opóźnia moment jego złożenia do Komisji Europejskiej.

Konieczne wydaje się być eliminowanie i upraszczanie tych wymogów. Przede wszystkim tych, które nie wynikają bezpośrednio z wymogów prawa unijnego, a rzutują na tempo przygotowania wniosków o dofinansowanie. Dobrym przykładem jest nieobowiązujący już wymóg posiadania pozwolenia na budowę na etapie składania wniosku do instytucji wdrażającej. Rozumiejąc pierwotne intencje i chęć zapewnienia współfinansowania dla projektów odpowiednio zaawansowanych (dla których przed przyznaniem dofinansowania została zakończona cała procedura oceny oddziaływania na środowisko), trudno nie zauważyć, że taki wymóg uniemożliwia wstępną ocenę merytoryczną projektu przed poniesieniem znacznych nakładów (m.in. na wykonanie projektu budowlanego), nie mówiąc już o ryzyku rozpisania przetargu na roboty. W przypadku dużych przedsięwzięć wielu beneficjentów nie stać na poniesienie tych wydatków lub podjęcie ryzyka inwestycyjnego, nie mając wstępnej informacji, co do akceptowalności projektu. JASPERS wspierał stronę polską zwracając uwagę na bezzasadność takiego wymogu, co zostało ostatecznie potwierdzone przez Komisję Europejską. **Obowiązujące podejście umożliwia zakończenie oceny wniosków o dofinansowanie przez KE po uzyskaniu decyzji środowiskowej bez względu na to czy procedura OOŚ została zakończona na tym etapie, czy też niezbędna jest kolejna ocena przed wydaniem pozwolenia na budowę.**

Eksperci Jaspers współpracują bezpośrednio z beneficjentami. Jakie widzą Panowie słabe strony w funkcjonowaniu systemu na etapie przygotowania projektów?

Jeżeli pytanie dotyczy systemu identyfikowania projektów do listy projektów kluczowych, to dostrzegamy brak wystarczających systemowych zachęt, które pozwolą na realizację jak najszybciej, jak największej ilości, jak najbardziej ekonomicznie uzasadnionych projektów przy maksymalnym wykorzystaniu środków z UE. W efekcie na liście znajdują się projekty o zaniżonym koszcie robót i nadmiernie optymistycznym harmonogramie realizacji. Można sobie wyobrazić system, w którym beneficjent przygotowujący

projekt nie wiedziałby do momentu oceny, czy może liczyć na współfinansowanie. Taki system wyeliminowałby projekty przygotowywane wyłącznie celem uzyskania grantu i dałby większą gwarancję, że deklarowane harmonogramy wykorzystania środków są realne. W istniejących uwarunkowaniach wydaje się być celowe doprowadzenie do oceny merytorycznej projektu na możliwie wczesnym etapie tak, aby z jednej strony zaoszczędzić wysiłku beneficjentom słabo rokujących projektów z drugiej strony zapewnić instytucji zarządzającej jak największą pewność, że proponowany sposób realizacji projektu ma sens ekonomiczny i założony harmonogram jest realny.

Co do systemu rozpatrywania propozycji projektów przez instytucje krajowe widać przewagę kryteriów formalnych nad merytorycznymi. Utrudnia to w naszym odczuciu możliwość szybkiej oceny, czy dany projekt spełnia podstawowe kryteria ekonomiczne i środowiskowe jeszcze przed skompletowaniem dokumentacji?

Co do naszej współpracy z beneficjentami to dominują dwie grupy zagadnień: niedostateczne uzasadnienie ekonomiczne inwestycji oraz problemy z procedurami środowiskowymi. W pierwszym przypadku nie chodzi tylko o uzasadnienie, czy dany projekt generuje korzyści ekonomiczne, ale o pokazanie, że wybrany wariant jest najbardziej uzasadniony ekonomicznie (np. wybór klasy i przepustowości nowo budowanej drogi lub prędkości eksploatacyjnej modernizowanej linii kolejowej). Wymaga to pokazania i porównania preferowanego wariantu z innymi potencjalnie możliwymi sposobami realizacji (na tym etapie zaawansowania projektu). Ważny jest też kontekst historyczny i pokazanie, jakie były podejmowane kierunkowe rozstrzygnięcia w procesie rozpatrywania możliwych sposobów realizacji projektu.

W drugim przypadku często nie chodzi wyłącznie o faktyczny wpływ projektu na środowisko, ale o takie opisanie tych zagadnień, aby kwestia procesu oceny, dochodzenia do ostatecznego kształtu projektu były przejrzyste i zrozumiałe dla oceniających dany projekt urzędników.

Konieczność wypełnienia wymogów prawnych stawianych przez dyrektywy środowiskowe nie podlega tu oczywiście dyskusji, natomiast często pojawiają się skłonności do nadinterpretacji tych wymogów. Na przykład, zgodnie z dyrektywą 85/337 należy w raporcie oceniającym wpływ przedsięwzięcia na środowisko przedstawić „zarys głównych alternatywnych rozwiązań rozpatrzonych przez wykonawcę, włącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe”. Zdarza się niestety, że aspekty środowiskowe są jedynym wyznacznikiem takiego wyboru

prezentowanym na etapie wnioskowania o wydanie decyzji środowiskowej bez uwzględnienia np. kosztów realizacji poszczególnych wariantów oraz przesłanek ekonomicznych. W takich przypadkach nieprecyzyjna interpretacja w podejściu może nie tylko utrudnić proces przygotowania dokumentacji opisującej projekt, ale też odbić się negatywnie na jakości i akceptowalności projektu.

Jednym z inicjatorów utworzenia Jaspers jest Komisja Europejska. Jak wygląda współpraca Jaspers z KE w kontekście wspierania projektów indywidualnych?

Warto tu wspomnieć, że w poprzedniej perspektywie finansowej 2004-2006 Komisja Europejska zwracała się do EBI o merytoryczne opiniowanie wniosków o dofinansowanie w podobny sposób, jaki Europejski Bank Inwestycyjny stosuje przy analizowaniu projektów proponowanych do współfinansowania z pożyczek. Pomysł ulokowania Jaspers w strukturach EBI miał na celu zapewnienie podobnego podejścia do analizy projektów inwestycyjnych przy przygotowaniu wniosków o dofinansowanie przez potencjalnych beneficjentów w ramach nowej perspektywy finansowej. Intencją Komisji Europejskiej było zapewnienie potencjalnym beneficjentom dostępu do tej pomocy technicznej na wczesnym etapie (przed przygotowaniem wniosku aplikacyjnego), kiedy możliwość wprowadzania zmian lub korekt jest dużo większa.

Z naszej perspektywy, współpraca z Komisją Europejską obejmuje m.in. robocze konsultacje zmierzające do doprecyzowania interpretacji przepisów Komisji (w wątpliwych przypadkach) tak, aby były one jak najbardziej zrozumiałe dla beneficjentów i instytucji krajowych oraz pomagały w usprawnieniu procesu przygotowania i rozpatrywania wniosków. Od strony projektowej nasze kontakty mają na celu zapewnienie optymalnego podejścia z punktu widzenia korzyści społecznych generowanych przez dany projekt, tempa absorpcji i odpowiedniego zaangażowania po stronie beneficjenta. Naszą rolą jest pomoc beneficjentowi w takim przedstawieniu projektu, aby ocena Komisji Europejskiej mogła przebiegać stosunkowo szybko.

Inicjatywa Jaspers funkcjonuje w Polsce od 2006 r. Jakie są według Panów największe osiągnięcia oraz wyzwania na przyszłość Inicjatywy Jaspers?

W bieżącym roku wsparcie doradcze Jaspers obejmuje ponad 140 projektów z sektora środowiska, transportu, kultury, R&D oraz energetyki, realizowanych w ramach POLIS, POIG, PORPW, RPO.

Mamy nadzieję, że w wyniku naszego zaangażowania udało się skierować większą uwagę potencjalnych beneficjentów na kwestie merytoryczne związane z przygotowaniem projektów tak, aby wybór sposobu realizacji przedsięwzięcia był optymalny ze względu na korzyści społeczne, a właściwie zaprezentowana logika tego wyboru w dokumentacji opisującej projekt była pomocna w sprawnej ocenie i w efekcie decyzji o przyznaniu grantu. Staramy się działać tak, aby te podstawowe aspekty nie zostały zlekceważone lub pominięte w ogromie przepisów i wymogów formalnych obowiązujących beneficjentów.

Zadania horyzontalne realizowane przez Inicjatywę Jaspers przyczyniają się do uporządkowania metodyki, metodologii oraz interpretacji wymogów unijnych w formie wytycznych instytucji zarządzających lub pośredniczących. Na przykład, aktualizacja metodyki wykonywania analiz kosztów i korzyści dla projektów transportowych (tzw. Niebieskie Księgi dla sektora transportu) była przeprowadzona przez Jaspers we współpracy nie tylko z beneficjentami i instytucjami krajowymi, ale również ze środowiskiem konsultantów i ekspertów branżowych wykonujących te analizy na zamówienie beneficjentów. Mamy nadzieję, że w efekcie naszych działań i propagowania dobrych praktyk poprawi się jakość przygotowywanych analiz.

Co do wyzwań, to w efekcie naszego zaangażowania chcielibyśmy się przyczynić do zwiększenia stopnia absorpcji i ukierunkowanie przygotowań beneficjentów na zaganienienia najistotniejsze z punktu widzenia jakości projektów. Mamy nadzieję, że w odniesieniu do projektów, którymi się zajmujemy przyczynimy się do sprawniejszej wymiany informacji i efektywnego współdziałania wszystkich instytucji zaangażowanych w proces przygotowania i oceny wniosków o dofinansowanie. Chcemy też w dalszym ciągu być pomocni w identyfikowaniu i usuwaniu ewentualnych problemów na wczesnych etapach przygotowania dokumentacji.

Jeżeli dodatkowo pośrednio przyczynimy się do upowszechniania dobrych praktyk i merytorycznego podejścia przy przygotowaniu wszystkich projektów infrastrukturalnych, a nie tylko tych przewidywanych do współfinansowania ze środków unijnych to będzie to dla nas ogromna zawodowa satysfakcja.

1.1. Zgodność działania oczyszczalni ścieków z wymaganiami polskimi i UE

A. System kanalizacyjny oczyszczalni „Śródmieście” zlokalizowanej w dzielnicy Lasowice.

Wyniki oczyszczania ścieków na oczyszczalni Śródmieście prezentuje Tabela Błąd! W dokumencie nie ma tekstu o podanym stylu.-1

Tabela Błąd! W dokumencie nie ma tekstu o podanym stylu.-1: Wyniki oczyszczania ścieków na oczyszczalni Śródmieście		Wyniki oczyszczania ścieków w OŚ Śródmieście
Dopuszczalne stężenia zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych	Normy oczyszczania	
RLM = 42 500 osób	15 g/m ³ lub 90% redukcji	57 g/m ³ redukcja 80%
BZT5	125 g/m ³ lub 75% redukcji	123 g/m ³ redukcja 81%
ChZT	35 g/m ³ lub 90% redukcji	63 g/m ³ redukcja 81%
Zawiesina	15 g/m ³ lub 80 % redukcji	48 g/m ³ redukcja 77,5%
Nog	2 g/m ³ lub 85 % redukcji	9,5 g/m ³ redukcja 33%
Pog		

Oczyszczalnia ścieków „Śródmieście” nie spełnia norm polskich i UE ze względu na znaczne przeciążenie hydrauliczne i przestarzały proces technologiczny.

Oczyszczalnia „Leśna” zlokalizowanej w dzielnicy Strzybnica. Błąd! W dokumencie

Tytuł projektu:

Centrum Naukowo-Dydaktyczne Wydziału Inżynierii i Kształtowania Środowiska – „Centrum Wodne” SGGW.

Beneficjent:

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

POIiŚ:

Priorytet XIII. Infrastruktura szkolnictwa wyższego,
Działanie 13.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego.

Całkowita wartość projektu	48 107 529,10 zł
Dofinansowanie	33 960 000,00 zł (środki krajowe + UE), w tym z EFRR: 28 866 000,00 zł
Okres realizacji projektu	01.2007 – 03.2011

Główny cel projektu

Poprawa jakości kształcenia w zakresie inżynierii środowiska i budownictwa, a także podjęcie nowych zadań naukowych i badawczych, realizowanych na poziomie wyróżniających się uczelni europejskich.

Przedmiot projektu

Zakres inwestycji obejmuje budowę budynku laboratoryjno – dydaktycznego, wyposażenie laboratoriów badawczych i dydaktycznych oraz budowę dydaktycznego Parku Wodnego wraz ze stacją meteorologiczną. Tego typu obiekt będzie jedynym w kraju, a niektóre rozwiązania są porównywalne w skali europejskiej. Projekt realizowany będzie w obrębie Wydziału Inżynierii i Kształtowania Środowiska, w którym funkcjonują: Katedra Budownictwa i Geodezji, Katedra Geoinżynierii, Katedra Inżynierii Wodnej i Rekultywacji Środowiska, Katedra Kształtowania Środowiska. W budynku Centrum znajdzie się 19 pracowników oraz dwie sale o charakterze dydaktycznym i konferencyjnym, o powierzchni około 100 i 200 m². Każda z pracowni zostanie wyposażona w nowoczesną aparaturę dydaktyczno-badawczą poświęconą w szerokim zakresie tematyce wodnej, urządzenia i meble laboratoryjne oraz sprzęt komputerowy z oprogramowaniem.

fot. SGGW

fot. SGGW

Zasadniczym elementem Parku wodnego będzie model rzeki z modelami budowli hydrotechnicznych. Obiekt wykorzystany zostanie do ilustracji obiegu wody w przyrodzie i nauczania zasad kształtowania i realizacji przedsięwzięć hydrotechnicznych.

Stopień zaawansowania

Wykonano prace projektowe i dokumentacyjne związane z budową Centrum oraz zakończono roboty budowlane związane z budynkiem i jego wyposażeniem w pełen zakres instalacji wewnętrznych oraz wykończeniem wnętrz. Obecnie trwa etap przygotowania dokumentacji przetargowej na budowę Parku Wodnego oraz na zakup wyposażenia laboratoryjnego i dydaktycznego i aparatury naukowo-dydaktycznej.

Oczekiwane rezultaty

- wzrost liczby stanowisk do prowadzenia zajęć praktycznych, w tym wykorzystujących infrastrukturę ICT
- wzrost liczby studentów na kierunkach technicznych
- włączenie studentów II i III stopnia kształcenia do uczestnictwa w pracach naukowych i badawczych
- wzrost ilości i jakości prac naukowych realizowanych przez doktorantów i pracowników, w tym wysoko notowanych publikacji z tzw. impact faktorem
- wzrost liczby specjalistów i naukowców o specjalizacjach: nowoczesne technologie, inżynieria wodna, inżynieria budowlana i inżynieria środowiska
- wzrost zatrudnienia na stanowiskach dydaktyczno-naukowych oraz nadzoru technicznego

Tytuł projektu:

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
na terenie Gminy Kartuzy.

Beneficjent:

Gmina Kartuzy (północna część województwa pomorskiego,
obszar Pojezierza Kaszubskiego).

POIiŚ:

Priorytet 1. Gospodarka wodno-ściekowa, Działanie 1.1
Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.

Całkowita wartość projektu	39.272.000 zł
Dofinansowanie	23.239.472,60 zł
Okres realizacji projektu	09.2007 – 12.2011

Główny cel projektu

Wypełnienie wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych poprzez wyposażenie aglomeracji Kartuzy w system kanalizacji sanitarnej.

Cele częściowe:

- poprawa stanu środowiska naturalnego w obrębie realizacji inwestycji
- ochrona wysokich walorów przyrodniczych na obszarze o dużym potencjale turystycznym
- zwiększenie stopnia skanalizowania Gminy

Przedmiot projektu

Budowa 50 km sieci kanalizacji sanitarnej w 3 miejscowościach na terenie Gminy Kartuzy-Dzierżążno, Borowo i Sitno:

- sieć kanalizacji grawitacyjnej z przykanalikami – 39 327 m
- rurociągi tłoczne i hydrostatyczne – 10 787 m
- przyłącza domowe na posesjach - 7 564 m
- przepompownie ścieków – 14 szt.
- liczba przyłączy kanalizacyjnych – 573 szt.

Etapy: I – Dzierżążno 1 (2007/08), II – Dzierżążno 2 i Borowo (2009/10), III – Sitno (2010/11).

Nowa przepompownia ścieków w Dzierżążnie – wykonana w 2008 r. w ramach I etapu inwestycji.

Widok na unikalne przyrodniczo Jezioro Sitno należące do rzadko w Polsce spotykanych jezior lobeliowych.

Stopień zaawansowania

W okresie 11.2007 – 05.2008 zrealizowano I etap inwestycji – budowa nowej przepompowni oraz około 5 km kolektora na odcinku Dzierżążno-oczyszczalnia w Kartuzach. Trwają prace nad procedurą wyboru wykonawcy II etapu inwestycji – ze względu na wysokość kontraktu obowiązkowa jest publikacja ogłoszenia o przetargu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Oczekiwane rezultaty

- liczba użytkowników sieci kanalizacyjnej wzrośnie o 3 666 osób, z czego 2 630 stałych mieszkańców tego obszaru oraz 1 036 użytkowników okresowych (letników i turystów)
- poziom skanalizowania aglomeracji mierzony odsetkiem osób przyłączonych do kanalizacji wzrośnie do 92,19 %, czyli o 12,67 %
- popyt na usługi kanalizacyjne na obszarze aglomeracji mierzony liczbą wyprodukowanych ścieków przez odbiorców indywidualnych wzrośnie o 63 370,05 m³/rok do poziomu 445 439,53 m³/rok, czyli o 16,59 % w stosunku do stanu obecnego
- poprawa stanu środowiska naturalnego w obrębie Kartuskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu poprzez ograniczenie niekontrolowanego zrzuć ścieków
- zachowanie flory unikalnych biologicznie jezior lobeliowych
- poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru objętego projektem
- zapewnienie możliwości dla rozwoju turystyki na terenie gminy
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i osadniczej obszaru gminy
- zmniejszenie zewnętrznych kosztów środowiskowych dla gospodarki

Tytuł projektu:

Wdrażanie nowoczesnych technik monitorowania powietrza, wody i hałasu poprzez zakupy aparatury kontrolno-pomiarowej i analitycznej dla sieci laboratoriów Inspekcji Ochrony Środowiska. Doskonalenie systemu zapewnienia jakości poprzez organizację laboratoriów wzorcujących i referencyjnych dla potrzeb wzmocnienia systemu zarządzania jakością środowiska i ocen efektów ekologicznych programu. Etap I.

Beneficjent:

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

POIiŚ:

Priorytet III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, Działanie 3.3. Monitoring środowiska.

Całkowita wartość projektu	52 109 600 zł
Dofinansowanie	44 293 160 zł
Okres realizacji projektu	2008 - 2010

Główny cel projektu

Poprawa sytuacji w zakresie pozyskiwania wiarygodnych informacji o stanie środowiska i czynnikach go kształtujących, niezbędnych dla celów zarządzania środowiskiem oraz wspomagania procesów decyzyjnych w ochronie środowiska. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez zmodernizowanie wyposażenia jednostek organizacyjnych Inspekcji Ochrony Środowiska w sprzęt pomiarowy i badawczy.

Przedmiot projektu

Zakup wysokoefektywnego sprzętu pomiarowego i badawczego do wykorzystywania w warunkach stacjonarnych (laboratoriach), jak również mobilnego sprzętu pomiarowego do wykonywania pomiarów bezpośrednio w środowisku.

Stopień zaawansowania

Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w listopadzie 2008 r. Projekt w fazie postępowań przetargowych na zakup sprzętu pomiarowo-badawczego. Wyłoniono dotychczas dostawców mikroskopów i poborników HVS o wartości 2,85 mln zł. Dostawy sprzętu do wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska planowane są w maju i czerwcu 2009 r.

fot. GIOŚ

Oczekiwane rezultaty

- 126 nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi Państwowego Monitoringu Środowiska, 188 stanowisk zostanie zmodernizowanych poprzez ich doposażenie w nowy sprzęt
- wzmocniony system monitoringu jakości środowiska w skali kraju
- zwiększenie dokładności wyników, a tym samym jakości i wiarygodności wykonywanych na ich podstawie ocen stanu środowiska, które są niezbędne do podejmowania decyzji i zarządzania środowiskiem na wszystkich szczeblach administracji

fot. GIOŚ

Kontrola ex-ante zamówień publicznych

Każdy beneficjent PO LiŚ na mocy zawartej umowy o dofinansowanie projektu zobowiązany jest do przestrzegania procedur zawierania umów, w tym udzielania zamówień publicznych dla zadań objętych projektem. Instytucje będące stroną umowy o dofinansowanie projektu prowadzą kontrole przestrzegania przez beneficjenta procedur zawierania umów na podstawie reguł określonych w Załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie kontroli realizacji PO LiŚ. Kontrola procedury zawierania umów może być prowadzona ex-ante, tzn. jeszcze przed podpisaniem umowy z wykonawcą. Kontrolą ex-ante objęte są dokumenty przetargowe niezbędne do przeprowadzenia postępowania. Kontrola taka dotyczy przede wszystkim zgodności zakresu zamówienia z zakresem przedsięwzięcia określonym we wniosku o dofinansowanie lub decyzji o dofinansowaniu oraz umowie o dofinansowanie projektu. Podczas kontroli ex-ante bada się prawidłowość opisu przedmiotu zamówienia, prawidłowość wyboru trybu udzielenia zamówienia, warunków udziału w postępowaniu, a ponadto kwalifikowalność wydatków zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO LiŚ.

Kontrola ex-ante odnosi się również do zmian w umowach (aneksów) i prowadzona jest w następujących przypadkach: proponowana zmiana umowy polega na zwiększeniu wartości umowy, o weryfikację projektu aneksu zwróci się beneficjent lub taka jest decyzja instytucji kontrolującej (np. z analizy ryzyka wynika konieczność przeprowadzenia kontroli aneksów w formie ex-ante).

Warto także odnotować możliwość prowadzenia kontroli ex-ante wobec beneficjentów projektów znajdujących się na Liście projektów indywidualnych dla PO LiŚ. Kontrola taka może być prowadzona również na uzasadniony wniosek beneficjenta w celu zminimalizowania ryzyka popełnienia błędów mogących wpływać na kwalifikowalność wydatków ponoszonych przez beneficjenta.

Należy również zwrócić uwagę, iż na podstawie art. 169 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych Prezes Urzędu Zamówień Publicznych prowadzi obowiązkową kontrolę uprzednią (ex-ante) w odniesieniu do zamówień, których wartość przekracza progi finansowe określone w tym przepisie. W przypadku prowadzenia kontroli przez Prezesa UZP kontrola ex-ante prowadzona przez instytucję będącą stroną umowy o dofinansowanie ogranicza się do weryfikacji zgodności zakresu zamówienia z zakresem przedsięwzięcia określonym we wniosku o dofinansowanie lub decyzji o dofinansowaniu oraz umowie o dofinansowanie projektu.

Justyna Antolak-Szymańska, wydział zarządzania i kontroli
Departament Koordynacji Programów Infrastrukturalnych, MRR

Wkład niepieniężny jako forma finansowania wkładu własnego beneficjenta

Możliwe jest finansowanie nawet 100% wkładu własnego (patrz definicja w słowniczku) beneficjenta wkładem niepieniężnym. W praktyce oznacza to, że beneficjent aby zrealizować projekt nie musi dysponować środkami pieniężnymi na wkład własny. Taka możliwość może być bardzo atrakcyjna dla tych potencjalnych beneficjentów, którzy mogą otrzymać dofinansowanie (patrz definicja w słowniczku) w wysokości niższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych i nie dysponują środkami pieniężnymi w celu sfinansowania brakującej różnicy. Jednak wkład niepieniężny może być wniesiony pod pewnymi warunkami.

Maksymalna kwota wkładu niepieniężnego

Wkład niepieniężny może być wniesiony w wysokości nie wyższej niż wkład własny beneficjenta, a więc musi być spełniona poniższa nierówność

$$\text{wkład niepieniężny} \leq \text{rzeczywiste, całkowite wydatki kwalifikowalne} - \text{kwota dofinansowania dla projektu w ramach PO LiŚ oraz z innych bezzwrotnych publicznych środków krajowych}$$

Przykłady:

- Jeżeli całkowite wydatki kwalifikowalne w projekcie wynoszą 1 mln PLN, stopa dofinansowania to 85% wydatków kwalifikowalnych (a więc dofinansowanie wynosi 850 tys. PLN), beneficjent może wnieść wkład niepieniężny do wartości 150 tys. PLN (przy założeniu, że nie korzysta z bezzwrotnych środków publicznych na pokrycie tzw. wkładu własnego).
- Jeśli łączne dofinansowanie projektu ze środków publicznych (ze środków PO LiŚ oraz z innych bezzwrotnych publicznych środków krajowych) wynosi 100% wydatków projektu, to nie jest możliwe wniesienie wkładu niepieniężnego. Wkład niepieniężny może być wnoszony do wysokości wkładu własnego, a w tym przypadku wkład własny jest równy zeru.

Budowa drogi S7, fot. GDDKiA.

Możliwe typy wkładu niepieniężnego

- a) nieruchomości (prawo własności nieruchomości zabudowanej lub niezabudowanej lub prawo użytkowania wieczystego nieruchomości),
- b) urządzenia lub materiały (surowce),
- c) ekspertyzy (w tym dokumentacja związanej z przygotowaniem projektu),
- d) nieodpłatna praca wolontariuszy.

Poniżej wskazano najważniejsze kwestie, o których należy pamiętać planując wniesienie wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości oraz sprzętu.

Wkład niepieniężny w postaci nieruchomości

W przypadku tej postaci wkładu niepieniężnego należy stosować odpowiednio zasady określone w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO LiŚ dotyczące nieruchomości (Podrozdział 6.3), m.in. w zakresie limitu wydatków na nabycie nieruchomości, wyceny nieruchomości, kwalifikowania wydatków poniesionych na wynagrodzenie rzeczoznawcy wykonującego operat szacunkowy, itd.

Wniesienie do projektu wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości jest możliwe, gdy przeznaczenie nieruchomości ulega zmianie wskutek realizacji projektu. Innymi słowy, nieruchomość ta byłaby lub mogłaby być wykorzystywana na inny cel, gdyby projekt nie był realizowany. A zatem, w przypadku, gdy nieruchomość niezależnie od realizowanego projektu jest wykorzystywana w określonym celu (a więc realizacja projektu nie powoduje zmiany jej przeznaczenia) nie jest możliwe wniesienie tej nieruchomości jako wkładu niepieniężnego do projektu.

Przykład:

W projekcie polegającym na budowie nowego lądowiska dla helikopterów jako wkład niepieniężny można wniesić

nieruchomość, na której powstanie lądowisko. Zakładamy, że gdyby projekt nie był realizowany, nieruchomość ta mogłaby być wykorzystana w innym celu. Natomiast w projekcie polegającym na modernizacji oczyszczalni ścieków nie można wniesić jako wkładu niepieniężnego oczyszczalni i gruntu, na którym jest zbudowana, gdyż przeznaczenie tej nieruchomości nie ulegnie zmianie.

Wkład niepieniężny w postaci urządzeń (sprzętu)

Analogicznie, jak w przypadku nieruchomości, gdy wyposażenie niezależnie od realizowanego projektu jest wykorzystywane w określonym celu (a więc realizacja projektu nie powoduje zmiany jego przeznaczenia), nie jest możliwe wniesienie tego wyposażenia jako wkładu niepieniężnego do projektu.

Należy również pamiętać, aby stosować odpowiednio postanowienia Podrozdziału 6.5 „Sprzęt i wyposażenie” Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO LiŚ.

Przykład:

Nie można wniesić jako wkładu niepieniężnego komputera wykorzystywanego przez pracowników beneficjenta uczestniczących w realizacji projektu, gdyż tego typu środki trwale wykorzystywane wyłącznie w okresie realizacji projektu mogą być rozliczane tylko jako odpisy amortyzacyjne.

Dokumentowanie wkładu niepieniężnego

Wkład niepieniężny należy odpowiednio udokumentować, jednak w odróżnieniu od innych wydatków, nie trzeba przedstawiać dokumentów potwierdzających poniesienie wydatku, czyli np. wyciągu z rachunku bankowego.

W przypadku wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości należy przedstawić:

- Dokumenty księgowe lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów – potwierdzone przez upoważnione osoby,
- Operat szacunkowy sporządzony przez uprawnionego rzeczoznawcę, określający wartość rynkową nieruchomości lub wartość rynkową prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz
- Odpowiednio – akt notarialny (w przypadku własności nieruchomości) lub dokument potwierdzający dysponowanie prawem użytkowania wieczystego (w przypadku wniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości).

Podstawowym dokumentem określającym wysokość wkładu niepieniężnego jest dokument księgowy. Operat szacunkowy jest dokumentem pomocniczym, określającym wartość rynkową nieruchomości. W przypadku, gdy dokument księgowy opiewa na wyższą wartość

niż operat szacunkowy należy zadeklarować jako wkład niepieniężny kwotę do wysokości określonej w operacie szacunkowym. I odwrotnie: dokument księgowy opiewa na niższą kwotę niż operat szacunkowy - należy zadeklarować jako kwalifikowalną kwotę do wysokości określonej w dokumencie księgowym.

W przypadku wkładu niepieniężnego w postaci sprzętu (urządzeń) należy przedłożyć dokumenty księgowe lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów - potwierdzone przez upoważnione osoby.

Zasady dotyczące wnoszenia pozostałych typów wkładu niepieniężnego, w tym zasad ich dokumentowania zawarte są w Sekcji 5.2.1 „Wkład niepieniężny” Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO Infrastruktura i Środowisko.

Wkład niepieniężny a zakaz podwójnego finansowania

W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego ma również zastosowanie zasada zakazu podwójnego finansowania.

Przykłady:

- Sytuacja, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny (np. sprzęt), który był wcześniej współfinansowany z dotacji krajowych lub środków wspólnotowych – będzie uznana za podwójne finansowanie.
- Państwowe jednostki budżetowe realizujące projekty w ramach PO LiŚ nie mogą wnieść wkładu niepieniężnego, gdyż otrzymują dofinansowanie w wysokości 100% wydatków kwalifikowalnych.
- W przypadku, gdy stopa dofinansowania projektu wynosi 85%, a beneficjent nie korzysta z bezzwrotnych środków publicznych na pokrycie tzw. wkładu własnego, maksymalna dopuszczalna wartość kwalifikowalna wkładu niepieniężnego wynosi 15% całkowitych (ręczywistych) wydatków kwalifikowalnych.

Wkład niepieniężny a wnioski o płatność

Wiele nieporozumień dotyczących wkładu niepieniężnego wynika z faktu, że często zapomina się, iż wkład niepieniężny to z jednej strony oczywiście źródło finansowania wkładu własnego projektu, ale jednocześnie z drugiej strony to również koszt kwalifikowalny.

Należy zatem, tak jak w przypadku innych wydatków (kosztów), przedstawiać dokumenty potwierdzające poniesienie tego kosztu we wniosku o płatność, aby otrzymać refundację zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu. Nie jest więc właściwe często spotykane podejście, zgodnie z którym „W przypadku, gdy całość wkładu własnego (np. 15% kosztów kwalifikowalnych projektu) pokryta zostanie wkładem niepieniężnym, pozostałe wydatki kwalifikowal-

ne projektu (85%) zadeklarowane przez beneficjenta we wnioskach o płatność będą podlegać refundacji z EFR/FS w całości”. Sytuacja opisana w cytowanym zdaniu nie może mieć miejsca w systemie realizacji PO LiŚ, ponieważ we wnioskach o płatność należy przedstawiać również wydatki ponoszone w ramach wkładu własnego.

Wkład niepieniężny czy wydatek

Jeżeli beneficjent poniósł wydatek na zakres, który może być również przedmiotem wkładu niepieniężnego w okresie kwalifikowania wydatków należy dążyć do tego, aby nie deklarować jako kosztu kwalifikowalnego wkładu niepieniężnego, ale wydatek poniesiony przez beneficjenta. Wkład niepieniężny powinien dotyczyć zasadniczo sytuacji (z wyłączeniem wkładu niepieniężnego w postaci nieodpłatnej pracy wolontariuszy), w której beneficjent poniósł wydatek na nabycie (np. nieruchomości bądź sprzętu) przed rozpoczęciem okresu kwalifikowania wydatków dla PO LiŚ lub sytuacji, w której beneficjent nabył prawo do danego dobra w innej drodze niż poprzez zakup (np. kompensata należności, wniesienie aportem itp.), czego nie można zadeklarować go jako wydatek kwalifikowalny. W szczególności deklarowanie wydatków poniesionych przez beneficjenta w okresie kwalifikowania wydatków nie może służyć omijaniu zasad kwalifikowania wydatków, takich jak zgodność z prawem.

Szczegółowe informacje w zakresie wnoszenia wkładu niepieniężnego zawarte są w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO LiŚ (dostępne na stronie internetowej <http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/wso/Stroiny/wytyczne.aspx>

Marta Zimochocka, wydział zarządzania i kontroli
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Odpowiadamy

Gdzie należy szukać informacji na temat warunków wsparcia w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko?

W systemie realizacji programu jest 31 instytucji i każda z nich prowadzi punkt informacyjny. Na stronach internetowych wszystkich instytucji znajdują się dane kontaktowe. Jednak pierwsze kroki beneficjent powinien skierować do instytucji wdrażającej dane działanie (IW), która organizuje nabory wniosków o dofinansowanie i najlepiej zna specyfikę projektów w danym sektorze. Można zadzwonić, napisać maila, pismo lub umówić się na spotkanie.

W przypadku kwestii spornych lub skomplikowanych IW konsultuje się z instytucją pośredniczącą dla priorytetu – właściwym ministerstwem, a następnie IW odpowiada osobie, która zadała pytanie. Instytucja zarządzająca prowadzi punkt mailowy i telefoniczny w sprawach dotyczących m.in. zakresu wsparcia w Programie, warunków demarkacji, procedur dla wdrażania Programu, źródeł informacji. Jednak należy pamiętać, że w wielu kwestiach instytucje pośredniczące ustanawiają odmienne rozwiązania dla danych priorytetów/działań w ramach tych ogólnie przyjętych dla Programu i wówczas najlepszym adresem jest instytucja wdrażająca dane działanie.

Nie należy także zapominać, że podstawowe informacje i dokumenty można znaleźć na stronie www.pois.gov.pl. Informacje dotyczące dokumentacji aplikacyjnej znajdują się na stronie instytucji wdrażającej dane działanie. Na stronach internetowych instytucji pośredniczących znajdują się informacje na poziomie wdrażania danej osi priorytetowej w Programie.

IK

Jak obliczyć lukę finansową, kiedy wynagrodzeniem koncesjonariusza za koncesję jest częściowo kwota pieniężna i częściowo prawo do eksploatacji obiektu budowlanego?

Po pierwsze trzeba określić, czy projekt jest projektem generującym dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia 1083/2006, tj. czy stosowanie zasady luki finansowej ma do tego projektu zastosowanie. W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej nie ma obowiązku obniżania poziomu dofinansowania w oparciu o metodę luki finansowej. Występowanie pomocy publicznej oznaczać będzie co do zasady stosowanie zasad określonych w programie pomocowym, a nie zasady luki finansowej. Wyjątkiem są zasady stosowane w odniesieniu do pro-

jektów dotyczących sektora odpadów (priorytet II) oraz transportu publicznego (priorytet VII). W tych obszarach dokumenty regulujące zasady udzielania pomocy publicznej (wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego) przewidują rozwiązanie, zgodnie z którym niezależnie od występowania pomocy publicznej metoda luki finansowej będzie mogła mieć zastosowanie.

Po drugie, jeśli zasada luki finansowej ma zastosowanie, w większości przypadków konieczne będzie dokonanie skonsolidowanej analizy obejmującej zarówno koncesjonariusza, jak i beneficjenta udzielającego koncesji. Przepływy finansowe pomiędzy tymi podmiotami nie będą miały wówczas wpływu na analizę.

Po trzecie, gdyby konieczne było dokonanie takiej analizy, istotne jest, że prawo do eksploatacji obiektu budowlanego wiąże się w takim przypadku zazwyczaj z przychodami z tego tytułu. Analizę luki finansowej prowadzi się co do zasady w całym okresie ekonomicznego funkcjonowania projektu, tak więc w analizie nie pojawi się samo prawo do eksploatacji obiektu, ale przychody i koszty z tym związane. Jak widać z powyższego, odpowiedź na pytanie zależy od tego, czy występuje pomoc publiczna, w jakim sektorze działa koncesjonariusz, jakie są warunki umowy koncesyjnej oraz jakie są przychody i koszty związane z danym obiektem.

KK

Czy istnieją odstępstwa od wartości wskaźników zakładanych na etapie przygotowywania projektu do wartości faktycznie osiągniętych (zrealizowanych)? Czy jest jakaś wartość procentowa?

W ramach POIiŚ nie określono wartości procentowej dopuszczalnych odstępstw, to zależy od typu projektu i konkretnego wskaźnika. Podstawową zasadą jest niedopuszczenie do sytuacji, w której w wyniku zmiany wskaźnika ocena projektu zmieniłaby się w takim stopniu, że projekt nie uzyskałby dofinansowania. Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie powinien przedstawić wiarygodne dane, co do których ma wystarczającą pewność. Ewentualne zmiany po podpisaniu umowy o dofinansowanie wymagać będą jej aneksowania, a instytucja odpowiedzialna będzie każdorazowo sprawdzać, czy zmiany są uzasadnione.

W poszczególnych sektorach stosowane są rozwiązania szczególne, np. w sektorze środowiska w przypadku nie osiągnięcia efektu ekologicznego, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie, proporcjonalnie do osiągniętego efektu redukuje się dofinansowanie. Szczegółowych informacji w tym zakresie udziela instytucja wdrażająca.

KK

BENEFICJENT PYTA

W projekcie nie było wydatków w danym okresie. Czy należy złożyć wniosek o płatność?

Tak. Brak wydatków kwalifikowanych po stronie beneficjenta nie zwalnia go z obowiązku przedkładania do IW wniosku o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą postępu rzeczowego projektu, co najmniej raz na 3 miesiące. Zgodnie z planem wystąpień beneficjenta o dotację rozwojową, załączonym do umowy. Dane we wniosku o płatność powinny być składane za okres (wg instrukcji wypełniania):

- wniosek za okres od – kolejny dzień kalendarzowy po dacie „do” określonej w poprzednim wniosku o płatność (w przypadku pierwszego wniosku o płatność początkowa data kwalifikowalności wydatków zapisana w umowie o dofinansowaniu).
- data do – oznacza ostatni dzień okresu, za który składany jest wniosek (pokrywający się z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego).
- Wniosek powinien obejmować okresy pełnych miesięcy kalendarzowych. Jedynie w przypadku pierwszego wniosku o płatność, jeśli początkowa data kwalifikowalności wydatków jest wcześniejsza niż data podpisania umowy o dofinansowanie, wniosek ten może obejmować okres niepełnych miesięcy, czyli okres dłuższy niż 3 miesiące.

IK

Jakie są wymogi dla księgowania wydatków i przychodów w projekcie?

Beneficjent zobowiązany jest do prowadzenia dla projektu odrębnej informatycznej ewidencji księgowej kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji bankowych związanych z projektem. Wymagana jest wyodrębniona ewidencja w ramach już prowadzonych przez daną jednostkę ksiąg rachunkowych, nie zaś odrębne księgi rachunkowe. Beneficjent składa wraz z pierwszym wnioskiem o płatność Oświadczenie dotyczące prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej.

Ewidencja księgowa beneficjentów jest prowadzona:

1. na zasadach określonych w ustawie o rachunkowości przez jednostki opisane w art. 2 ust. 1 pkt 1) – 6), poprzez wprowadzenie do zakładowego planu kont odrębnych kont syntetycznych, analitycznych i pozabilansowych w układzie umożliwiającym spełnienie wymagań w zakresie sprawozdawczości i kontroli
2. w sposób uproszczony dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (zwykle podatkowa księga przychodów i rozchodów lub dokumentacja po-

twierdzająca poniesione wydatki). Beneficjent ma dwie możliwości:

- sporządzenie techniką ręczną lub komputerową Zestawienia wszystkich dokumentów księgowych dotyczących realizowanego projektu - wyodrębnienia w prowadzonej podatkowej księdze przychodów i rozchodów (w postaci np. umieszczenia kolejnego numeru w kolumnie 17 „Uwagi”) wydatków kwalifikowalnych związanych z realizacją projektu). Wpisy dokonywane w tej księdze będą dotyczyć wyłącznie wydatków poniesionych w związku z realizacją projektu w ramach danego programu i będą stanowić odpowiednie powtórzenie części zapisów księgi podstawowej.

IK

Jak długo i w jaki sposób należy przechowywać dokumenty związane z projektem?

Dokumenty związane z realizacją projektu powinny być przechowywane przez beneficjentów przez okres 3 lat od zamknięcia programu operacyjnego. Można założyć, że programy będą zamykane do 2017 r. Zatem dokumenty będą przechowywane nawet do końca 2020 r.

Dokumenty dotyczące udzielenia pomocy publicznej powinny być przechowywane przez beneficjenta dłużej – przez przynajmniej 10 lat od daty przyznania zakwestionowanej pomocy.

Dokumenty przechowuje się w formie oryginałów albo kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem na powszechnie uznanych nośnikach danych, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji wszelkich danych związanych z realizacją projektu, w szczególności dokumentacji związanej z zarządzaniem finansowym, technicznym, procedurami zawierania umów z wykonawcami. Zakres obowiązkowej dokumentacji obejmuje m.in.: wniosek o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami, umowę o dofinansowanie, protokoły zdawczo – odbiorcze, wnioski o płatność, sprawozdania z audytu, raporty o nieprawidłowościach, informacje pokontrolne.

IK

Czy konieczne jest ustanowienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy w przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego?

Jednostki samorządu terytorialnego jako jednostki sektora finansów publicznych z mocy prawa zwolnione są z obowiązku ustanowienia zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie.

IK

Komitet Monitorujący Program Infrastruktura i Środowisko

Rola Komitetu

Komitet Monitorujący Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 został ustanowiony w celu wypracowania rozwiązań i propozycji działań niezbędnych do prawidłowej realizacji POIiŚ, m.in. w zakresie efektywności oraz jakości zarządzania Programem. Do zadań KM należy przede wszystkim:

- rozpatrywanie i zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów (oraz zmian kryteriów);
- monitorowanie postępu rzeczowego i finansowego Programu;
- analiza i zatwierdzanie rocznych sprawozdań (oraz końcowego sprawozdania) z realizacji Programu;
- analiza rocznych sprawozdań audytowych POIiŚ oraz uwag Komisji Europejskiej do tych sprawozdań;
- przedkładanie Instytucji Zarządzającej POIiŚ propozycji zmian lub analiz Programu ułatwiających realizację celów EFRR i FS lub służących usprawnieniu zarządzania POIiŚ, w tym zarządzania finansowego;
- analizowanie i zatwierdzanie wszelkich propozycji zmian treści decyzji Komisji Europejskiej w sprawie wkładu funduszy.

Skład Komitetu

W skład Komitetu Monitorującego wchodzi 30 członków Komitetu. Do ich grona należą przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych. W posiedzeniach Komitetu w charakterze obserwatorów uczestniczą również przedstawiciele instytucji zarządzających regionalnymi programami operacyjnymi, Instytucji Zarządzającej PO Rozwój Polski Wschodniej, instytucji pośredniczącej II stopnia/instytucji wdrażającej, wojewodów, Instytucji Audytowej, Związku Banków Polskich, przedstawiciele pozostałych ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pracowników i pracodawców oraz inne osoby

zaproszone przez przewodniczącego. Z głosem doradczym w posiedzeniach udział biorą również przedstawiciele Komisji Europejskiej.

Lista członków KM jest opublikowana pod adresem <http://www.pois.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/KompetencjeInst/Strony/KomitetMonitorujacy1.aspx>

Sposób wyboru członków Komitetu

Minister Rozwoju Regionalnego zwrócił się do niżej wymienionych instytucji o imienne wskazanie przedstawicieli do udziału w posiedzeniach tego gremium:

- strony rządowej;
- Konwentu Marszałków;
- Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno Gospodarczych;
- Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Konfederacji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Ogłoszenie o wyborze członków z ramienia organizacji pozarządowych zamieszczono w ogólnopolskiej prasie oraz na stronie internetowej MRR. Organizacje te wyznaczyły imienne swoich przedstawicieli do udziału w posiedzeniach Komitetu, a następnie Rada Działalności Pożytku Publicznego rekomendowała listę kandydatów. W skład Komitetu weszli przedstawiciele pięciu organizacji:

- Stowarzyszenie Ekologiczne Eko – Unia
- Stowarzyszenie Polski Kongres Drogowy
- Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej
- Związek Harcerstwa Polskiego
- Caritas Polska

Prace Komitetu

Komitet powinien obradować nie rzadziej niż raz na pół roku. Przewodniczy mu Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego odpowiedzialny za Program Infrastruktura i Środowisko. Szóste już posiedzenie odbyło się 31 marca 2009 r.

Informacje na temat prac Komitetu opublikowano na stronie internetowej <http://www.pois.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/KompetencjeInst/Strony/KomitetMonitorujacy1.aspx>

VI Posiedzenie Komitetu Monitorującego POIiŚ

– *Każdy program operacyjny ma swoją dynamikę. Program Infrastruktura i Środowisko z racji specyfiki projektów długo się rozkręca, ale wyraźnie widać, że zaczyna nabierać odpowiedniego tempa* – stwierdził Adam Zdziebło, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, na VI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Infrastruktura i Środowisko.

Podczas posiedzenia Komitetu, które odbyło się 31 marca 2009 r. w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, przedstawiono informację na temat przebiegu V posiedzenia Komitetu, który przeprowadzony został w trybie obiegowym w grudniu 2008 r. Ponadto zaprezentowano i przyjęto zmieniony Regulamin pracy Komitetu Monitorującego Program Infrastruktura i Środowisko.

Dodatkowo przedstawiony został stan realizacji Programu w okresie objętym Sprawozdaniem okresowym z realizacji Programu Infrastruktura i Środowisko (za II półrocze 2008 r.) oraz bieżący stan wdrażania Programu.

– *W bieżącym kwartale zanotowaliśmy wyraźny postęp zarówno w liczbie złożonych wniosków, jak i podpisanych umów. W najbliższym czasie wyślemy do Komisji kolejne projekty do akceptacji* – powiedział wiceminister Zdzieblo. Na Komitecie zatwierdzono propozycje zmian do zapisów Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, które będą przedstawione Komisji Europejskiej do zatwierdzenia. Zaprezentowano również główne modyfikacje planowane do wprowadzenia do Szczegółowego Opisu Priorytetów. Ponadto przyjęto propozycje aktualizacji kryteriów wyboru projektów w ramach priorytetów: III, V, VI, VII, VIII, X i XIII. Ponadto przyjęto Plan Komunikacji Programu Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Kolejnym punktem marcowego posiedzenia była informacja na temat realizacji badań ewaluacyjnych w 2008 r. oraz planów w tym zakresie na 2009 r.

Uchwały podjęte podczas posiedzenia dostępne są na stronie internetowej <http://www.pois.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/KompetencjeInst/Strony/KomitetMonitorujacy1.aspx>

Karolina Kruszewska, wydział sprawozdawczości i analiz
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Zmiany prawa istotne dla wdrażania POIiŚ (styczeń – maj 2009)

Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego (horyzontalne)
(dostępne na stronie www.mrr.gov.pl w zakładce „obowiązujące wytyczne”)

- 15 stycznia 2009 r. weszły w życie zmienione **Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.**

Główne zmiany w Wytycznych:

- ograniczenie ich stosowania wyłącznie do operacji współfinansowanych przez EFRR lub Fundusz Spójności, których całkowity koszt przekracza 1 mln EUR
- doprecyzowanie definicji (m.in. dużego projektu, kosztów operacyjnych, nakładów odtworzeniowych, projektów generujących dochód),
- doprecyzowanie podrozdziałów dotyczących analizy finansowej,
- wyłączenie z dokumentu horyzontalnego Rozdziału 11 *Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013*, które stały się samoistnym dokumentem,
- wprowadzenie nowego rozdziału 11. *Monitorowanie dochodów w przypadku projektów generujących dochód.*

- 2 lutego 2009 r. weszły w życie **Wytyczne w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym.**

Dokument ten reguluje udzielanie dofinansowania w projektach inwestycyjnych (tabor i infrastruktura) dotyczących transportu zbiorowego. W PO IiŚ tego typu projekty występować będą głównie w działaniu 7.3 i w mniejszym zakresie w działaniu 7.1. Głównym założeniem wytycznych jest przyjęcie, iż przyznane środki unijne stają się elementem rekompensaty wypłacanej przewoźnikowi za świadczenie usługi publicznej w transporcie i podlegają z tego względu regulacjom rozporządzeń unijnych 1191/69/EWG (do 2.12.2009 r.) i 1370/07/WE (od 3.12.2009 r.). Podejście takie pozwala, w zakresie i na zasadach wynikających z ww. rozporządzeń, objąć projekty realizowane w transporcie zbiorowym zwolnieniem z obowiązku notyfikowania Komisji Europejskiej udzielanej pomocy. Wytyczne stosowane są do wszystkich programów operacyjnych w perspektywie 2007 – 2013.

- 18 lutego 2009 r. weszły w życie **Wytyczne w zakresie wymogów, jakie powinny uwzględniać procedury od-**

woławcze ustalone dla programów operacyjnych dla konkursów ogłaszanych od dnia 20 grudnia 2008 r.

Dla postępowań w sprawie konkursów ogłaszanych przed 20 grudnia 2008 r. obowiązują *Wytyczne MRR w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych z dnia 19 września 2008 r.*

Nowe Wytyczne wprowadzają rozwiązania proceduralne zgodne ze znowelizowaną ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 216, poz. 1370). Procedura odwoławcza uregulowana w ustawie uległa znacznym zmianom, z których najważniejsze to:

- wprowadzenie możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego przez wnioskodawcę, którego projekt został oceniony negatywnie, a następnie podlegał procedurze odwoławczej przewidzianej w systemie realizacji programu operacyjnego, która również dała wynik negatywny,
- umożliwienie, aby każda instytucja zarządzająca w ramach ustanowionego przez siebie systemu realizacji programu operacyjnego ustaliła właściwą dla tego systemu procedurę odwoławczą (zgodną z ustawą jw.), przy czym system realizacji programu operacyjnego musi uwzględniać co najmniej jeden środek odwoławczy.

- 30 kwietnia br. weszły w życie *Wytyczne w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami.*

Wytyczne odnoszą się do kwestii prawnej kwalifikacji wsparcia udzielanego jako dofinansowanie samorządowych projektów odpadowych (zarówno w ramach działania 2.1 PO IiŚ jak i odpowiednich działań RPO). Zgodnie z wytycznymi stanowi ono rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 86 ust. 2 TWE, i jako takie, po spełnieniu warunków określonych w Wytycznych, nie podlega notyfikacji do KE.

- 7 maja 2009 r. weszły w życie nowe *Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych.*

Prace nad nową wersją Wytycznych były skutkiem wejścia w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), która dostosowała polskie przepisy do prawodawstwa unijnego.

Dla projektów realizowanych na podstawie stanu prawnego sprzed wejścia w życie ww. ustawy, tj. 15 listopada 2008 r., beneficjenci funduszy unijnych oraz właściwe instytucje nadal powinny kierować się zaleceniami zawartymi w Wytycznych MRR w zakresie OOS z dnia 3 czerwca 2008 r.

Dokumenty związane tylko z wdrażaniem POIS
(dostępne na stronie www.pois.gov.pl)

- 13 lutego 2009 r. weszły w życie zmienione *Wytyczne w zakresie kontroli realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.*

Wytyczne regulują prawa i obowiązki instytucji zarządzającej, instytucji pośredniczących i wdrażających oraz beneficjentów w zakresie prowadzenia kontroli w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.

Aktualizacja dokumentu dotyczy przede wszystkim:

- uszczegółowienia zakresu kontroli projektu na miejscu,
- wprowadzenia dwóch nowych rodzajów kontroli: kontrole projektów na podstawie pre-umów, kontrole po zakończeniu realizacji projektu,
- uszczegółowienia zakresu weryfikacji wniosków beneficjentów o płatność,
- doprecyzowania zasad realizacji procesu kontroli.

Dodatkowo Wytyczne określają zasady nakładania korekt finansowych w przypadku naruszeń ustawy Prawo zamówień publicznych. Do Wytycznych został załączony dokument (załącznik nr 10) pod nazwą *Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE* (tzw. taryfikator). Włączenie taryfikatora do wytycznych spowodowane jest koniecznością zapewnienia możliwości skutecznego zastosowania przewidzianych w nim poziomów korekt w procesie wydawania wobec beneficjentów tzw. decyzji o zwrocie na mocy art. 211 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

- 24 lutego 2009 r. weszły w życie zmienione *Wytyczne w zakresie sprawozdawczości Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.*

Główne zmiany w Wytycznych wynikają zarówno ze zmian zawartych w dokumencie horyzontalnym, jak również obejmują rozwiązania uzgodnione podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. Wprowadzone modyfikacje mają na celu ułatwienie korzystania z Wytycznych beneficjentom oraz instytucjom zaangażowanym we wdrażanie programu. Zmiany dotyczą w szczególności dokumentów:

- wniosek beneficjenta o płatność wraz z instrukcją jego wypełniania,
- informacja miesięczna z realizacji priorytetu,

- sprawozdanie okresowe z realizacji priorytetu,
- sprawozdanie roczne z realizacji priorytetu,

■ **31 marca 2009 r. wszedł w życie Plan komunikacji Programu Infrastruktura i Środowisko.**

Dokument ten określa główne założenia i zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych przez wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie POIiŚ.

Podstawowym założeniem Planu komunikacji jest wsparcie realizacji celów zdefiniowanych w POIiŚ poprzez zapewnienie informacji na temat programu i jego promocję oraz wykorzystanie efektu synergii z działaniami komunikacyjnymi Funduszy Europejskich na szczeblu ogólnopolskim. Plan określa w szczególności cele, podstawowe komunikaty, grupy docelowe, planowane działania informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, zakres obowiązków instytucji w systemie zarządzania POIiŚ, harmonogram, budżet, a także sposób monitorowania i metody ewaluacji.

■ **13 maja 2009 r. weszła w życie aktualizacja Szczegółowego opisu priorytetów POIiŚ (wersja 3.1).**

Główne zmiany dotyczą:

- aktualizacji w zakresie trybu oceny wniosków o dofinansowanie dla poszczególnych działań (możliwość podpisania umowy o dofinansowanie przed zatwierdzeniem przez KE, instytucje właściwe w procedurze odwoławczej),
- aktualizacji w zakresie wyjaśnień dla projektów generujących dochód (zmiana rozporządzenia 1083/2006 wyłączająca projekty do 1 mln euro i wejście w życie nowych polskich wytycznych od 15 stycznia 2009 r.),
- aktualizacji informacji na temat trybu wyboru projektów stosowanego w poszczególnych działaniach,
- wprowadzenia nowego typu projektu (prace przygotowawcze) dla działania 3.1 „Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego”,
- doprecyzowania i aktualizacji innych zapisów (programy pomocy publicznej, nazwy departamentów itp.).

W przypadku załącznika nr 2 do Szczegółowego opisu priorytetów POIiŚ pt. Organizacja systemu oceny i wyboru projektów w ramach POIiŚ zmiany dotyczą:

- optymalizacji zasad oceny projektów (rozszerzenie możliwości łączenia poszczególnych etapów oceny, modyfikacja zapisów odnoszących się do czasu przeznaczonego na ocenę i uzupełnianie wniosków przez beneficjenta),
- dostosowania zapisów procedury odwoławczej do ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z dnia 5 grudnia 2008 r.),
- zwiększenia czytelności procedur poprzez doprecyzowanie i wyeliminowanie powtarzających się zapisów.

■ **13 maja 2009 r. weszły w życie zmienione Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.**

Aktualizacja dokumentu dotyczy przede wszystkim:

- dopuszczalności kwalifikowania płatności gotówkowych,
- kwalifikowania VAT rozliczanego kluczem powierzchniowym,
- ograniczenia stosowania wymogu formy pisemnej przy zawieraniu umów,
- stosowania leasingu, w tym umożliwienie wskazania leasingodawcy jako podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowanych,
- trwałości projektów inwestycyjnych realizowanych przez MŚP,
- dopuszczalności nabycia nieruchomości zabudowanej i wyburzenia budynków,
- warunków kwalifikowania wydatków poniesionych na ubezpieczenia i gwarancje bankowe,
- przygotowania dokumentacji oraz realizacji prac „siłami własnymi” beneficjenta,
- kwalifikowania wydatków w przypadku cross-financingu.

Programy pomocy publicznej

■ Wejście w życie z dniem 22 stycznia 2009 r. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* na wsparcie systemów zarządzania środowiskowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (Dz. U. z 22 stycznia 2009 r., Nr 9, poz. 55). Rozporządzenie reguluje zasady udzielania pomocy publicznej w ramach działania 4.1 POIiŚ „Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego”, co umożliwia zgodne z prawem unijnym udzielanie dofinansowania.

■ Wejście w życie z dniem 10 lutego 2009 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie budowy lub przebudowy jednostek wysokosprawne wytwarzania energii (Dz.U. z 10.02.2009, Nr 21, poz. 111). Rozporządzenie reguluje zasady udzielania pomocy publicznej w ramach działania 9.1 „Wysokosprawne wytwarzanie energii”, co umożliwia zgodne z prawem unijnym udzielanie dofinansowania.

■ Wejście w życie z dniem 10 lutego 2009 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie budowy lub rozbudowy jednostek wytwarzających energię elektryczną lub ciepło z odnawialnych źródeł energii (Dz.U. z 10.02.2009, Nr 21, poz. 112). Rozporządzenie reguluje zasady udzielania pomocy publicznej w ramach działania 9.4 „Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych”, co umożliwia zgodne z prawem unijnym udzielanie dofinansowania.

- Wejście w życie z dniem 5 marca 2009 r. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 lutego 2009 r. w sprawie pomocy na projekty infrastrukturalne w zakresie portów lotniczych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 (Dz.U. z 5.03.2009, Nr 35, poz. 273). Rozporządzenie reguluje zasady udzielania pomocy publicznej w ramach działania 6.3 „Rozwój sieci lotniczej TEN-T”, co umożliwia zgodne z prawem unijnym udzielanie dofinansowania.

Aktualizacja listy projektów indywidualnych

- 2 lutego 2009 r. zaktualizowana została *Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko*, na której znajduje się 320 przedsięwzięć o łącznej orientacyjnej całkowitej wartości 172,81 mld złotych. Lista podstawowa obejmuje 268 projektów o wartości 141,90 mld złotych. Natomiast 52 projekty, których łączna wartość wynosi 30,91 mld złotych, stanowi listę rezerwową. Ogólna szacunkowa wartość dofinansowania z funduszy europejskich dla projektów objętych listą projektów indywidualnych wynosi 102,29 mld złotych. Projekty z listy podstawowej dofinansowane będą kwotą 81,48 mld złotych, zaś dla projektów z listy rezerwowej kwota dofinansowania z UE wynosi 20,81 mld złotych.

- Następną zmianą kształtu *Listy projektów indywidualnych* może nastąpić w połowie 2009 roku po przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

W przypadku, gdy instytucje pośredniczące POLiŚ zgłoszą propozycje nowych projektów do umieszczenia na *Liście projektów indywidualnych* w ramach najbliższej aktualizacji listy, która zgodnie z *Wytocznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych* potrwa do 31 lipca 2009 r., Instytucja Zarządzająca POLiŚ przeprowadzi konsultacje społeczne tych propozycji inwestycji – w okresie 20 maja - 22 czerwca 2009 r.

Konsultacje społeczne prowadzone są za pośrednictwem strony internetowej – IZ POLiŚ na okres 30 dni zamieści wykaz nowych projektów proponowanych do zamieszczenia na liście, celem zebrania uwag i opinii zainteresowanych środowisk. Odbędzie się także otwarta konferencja konsultacyjna. W konsultacjach będą mogli wziąć udział wszyscy zainteresowani, a w szczególności przedstawiciele samorządów terytorialnych, partnerów społeczno-gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych i środowisk akademickich.

Prawo wspólnotowe

Nowelizacja rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) Nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006 r.) . Zmiany obejmują uelastycznienie zasad zarządzania finansowego w celu sprawniejszego wydatkowania środków w związku z kryzysem finansowym. Uelastyczniono m.in. warunki wypłacania zaliczek przedsiębiorcom i wprowadzono możliwość deklaracji wydatków dotyczących dużych projektów przed ich przyjęciem przez KE.

Prawo krajowe

- Nowelizacja z dniem 6 marca 2009 r. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.) – zmiany dotyczą korekt w zakresie zadań instytucji zarządzających (zniesienie obowiązku określania typów projektów, przy wyborze których konieczne jest zasięgnięcie opinii ekspertów, uściślenie zasad dot. uczestnictwa w ocenie projektów ekspertów).
- Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101), która weszła w życie z dniem 20.02.2009 r. Ustawa reguluje zawieranie przez szeroko rozumiane organy publiczne umów koncesji na roboty budowlane lub usługi. Przepisy ustawy zastępują przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o zamówieniach publicznych, które dotychczas regulowały zawieranie umowy koncesji na roboty budowlane. Przestrzeganie przepisów ustawy przez podmioty do tego zobowiązane jest jednym z warunków ubiegania się o dofinansowanie z PO IiŚ.
- Ustawa z dnia 12 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, która weszła w życie z dniem 27.02.2009 r. Ustawa reguluje zasady współpracy podmiotu publicznego i partnera prywatnego w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Przestrzeganie przepisów ustawy przez podmioty do tego zobowiązane jest jednym z warunków ubiegania się o dofinansowanie z PO IiŚ.
- Nowelizacja z dniem 12 lutego 2009 r. rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 175, poz. 1232). Zniesiono ograniczenia w odniesieniu do wypłacania zaliczek podmiotom gospodarczym. Ponadto podniesiono próg, od którego warunkiem wypłaty zaliczki jest ustanowienie zabezpieczeń innych niż weksel in blanco (z 1.000.000 złotych do 4.000.000 złotych) i zrezygnowano z wymogu ustanowienia zabezpieczenia w odniesieniu do zaliczek nie przekraczających 5.000 złotych. W rozporządzeniu uregulowano również możliwość i zasady dotowania funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, funduszy gwarancyjnych i funduszy pożyczkowych, funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich oraz funduszy powierniczych.

Izabela Krasowska, zespół ds. informacji i promocji
Paweł Lewandowski, wydział zarządzania i kontroli
Jakub Ostałowski, wydział systemu i analiz prawnych
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Konkursy w POLiŚ w okresie 1 stycznia – 13 maja 2009

działanie 1.1 Gospodarka wodno-ściekowa

w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM

nabór wniosków: 16 lutego - 27 lutego 2009

14 - 30 kwietnia 2009

działanie 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu

gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym
uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych

nabór wniosków: 16 lutego - 27 lutego 2009

14 - 30 kwietnia 2009

działanie 2.2 Przywracanie terenom zdegradowanym

wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich

nabór wniosków: 16 lutego - 27 lutego 2009

14 - 30 kwietnia 2009

działanie 4.1 Wsparcie systemów

zarządzania środowiskowego

nabór wniosków: 20 kwietnia - 29 maja 2009

działanie 4.2 Racjonalizacja gospodarki

zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach

nabór wniosków: 23 kwietnia - 18 maja 2009

działanie 4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw

w zakresie wdrażania Najlepszych Dostępnych Technik

nabór wniosków: 23 kwietnia - 18 maja 2009

działanie 4.4 Wsparcie dla przedsiębiorstw

w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

nabór wniosków: 23 kwietnia - 18 maja 2009

działanie 4.6 Wsparcie dla przedsiębiorstw

prowadzących działalność w zakresie odzysku

i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne

nabór wniosków: 23 kwietnia - 18 maja 2009

działanie 5.1 Wspieranie kompleksowych projektów

z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych

(ekosystemów) na obszarach chronionych

oraz zachowanie różnorodności gatunkowej

nabór wniosków: 23 marca - 11 maja 2009

4 maja – 15 czerwca 2009

działanie 5.2 Zwiększanie drożności

korytarzy ekologicznych

nabór wniosków: 4 maja - 22 czerwca 2009

działanie 5.4 Kształtowanie postaw społecznych

sprzyjających ochronie środowiska,

w tym różnorodności biologicznej

nabór wniosków: 23 marca - 27 kwietnia 2009

działanie 6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T

nabór wniosków: 9 stycznia - 9 lutego 2009

działanie 8.4 Bezpieczeństwo

i ochrona transportu lotniczego

nabór wniosków: 9 stycznia - 9 lutego 2009

działanie 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii

nabór wniosków: 1 - 30 kwietnia 2009

działanie 9.3 „Termomodernizacja obiektów

użyteczności publicznej”

nabór wniosków: 2 lutego - 6 marca 2009

działanie 9.4 Wytwarzanie energii

ze źródeł odnawialnych

nabór wniosków: 16 marca - 14 kwietnia 2009

działanie 12.2 Inwestycje w infrastrukturę ochrony

zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym

nabór wniosków: 4 grudnia 2008 r. - 2 lutego 2009 r.

Szczegółowe informacje o organizowanych konkursach znajdują się na stronach internetowych Instytucji Wdrażających poszczególne działania POLiŚ. Wykaz instytucji dostępny jest pod adresem <http://www.pois.gov.pl/Nabor-Wnioskow/Strony/Naborwnioskow.aspx>

Harmonogram kolejnych naborów wniosków o dofinansowanie znajduje się pod adresem <http://www.pois.gov.pl/NaborWnioskow/Strony/Naborwnioskow.aspx#zakladka=2>

IK

LISTA SPRAWDZAJĄCA NR 3
DO OCENY WNIOSKU POD KĄTEM
KRYTERIÓW MERYTORYCZNYCH I STOPNIA

Priorytet IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna

Działanie 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii

Tytuł projektu: .....

Nr Wniosku w Systemie Informatycznym: .....

Nr Wniosku w NFOŚiGW: .....

Beneficjent projektu: .....

Wnioskowana kwota z FS: .....

Data wpłynięcia do kancelarii ogólnej: .....

Data przekazania Wniosku o dofinansowanie do DA: .....

Nr sekcji	Nazwa kryterium	Punkty przyznane	Waga	Uzyskany wynik	Maksymalny możliwy wynik	UWAGI
1	Stopień gotowości projektu do realizacji:	4		16		
1.1	Prawomocne pozwolenia na budowę wszystkich obiektów w ramach projektu (jeżeli nie dotyczy – stosowne oświadczenie)			1		
1.2	Uzyskana decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych (jeżeli nie dotyczy – stosowne oświadczenie)			1		
1.3	Gotowy projekt techniczny			1		
1.4	Zapewnienie środków finansowych (udokumentowane środki własne, promesa bankowa, itp.)	4		16		
2	Stopień wykorzystania energii pierwotnej w %	4		16		
3	Nakład inwestycyjny na 1 MW instalowanej mocy (elektrycznej) w zł/MW	4		16		
4	Roczny Koszt Eksploatacyjny (RKE) w zł/MWh do rocznej produkcji energii w	4		16		

Lektura obowiązkowa

Wykaz aktów prawnych oraz innych dokumentów krajowych i unijnych regulujących proces wdrażania Programu Infrastruktura i Środowisko jest bardzo obszerny, a beneficjent powinien zapoznać się wnikliwie z większością z nich, by skutecznie aplikować o dofinansowanie, a potem efektywnie rozliczyć się z dotacji, nie narażając się na konieczność zwrotu środków.

Dokumenty programowe

i wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczące POLiŚ (dostępne na www.pois.gov.pl)

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (zatwierdzony przez KE 7 grudnia 2007 r.)
- Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (maj 2009 r.) (SZOP)
- Załącznik nr 1 do SZOP „Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko” (marzec 2009 r.)
- Załącznik nr 2 do SZOP „Organizacja systemu oceny i wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko” (maj 2009 r.)
- Załącznik nr 3 do SZOP „Indykatorywna tabela finansowa zobowiązań dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w podziale na priorytety i działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz zasadom cross-financing” (grudzień 2008 r.)
- Załącznik nr 4 do SZOP „Poziom wydatków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej” (maj 2008 r.)
- Załącznik nr 5 do SZOP „Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie działania” (grudzień 2008 r.)
- Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POLiŚ (maj 2009 r.)
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości POLiŚ (luty 2009 r.)
- Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POLiŚ (luty 2009 r.)
- Lista projektów indywidualnych dla POLiŚ (styczeń 2009 r.)
- Wzór wniosku o dofinansowanie wraz z instrukcją wypełniania (charakterystyczne dla poszczególnych działań)
- Wzory umów o dofinansowanie
- Zakres studium wykonalności dla priorytetu/działania
- Stanowisko Instytucji Zarządzającej w sprawie stosowania Warunków Kontraktowych FIDIC oraz niektórych klauzul umownych w projektach finansowanych ze środków Funduszu Spójności oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Wytyczne horyzontalne Ministra Rozwoju Regionalnego (dostępne na www.mrr.gov.pl)

- Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód
- Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013
- Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych
- Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013
- Wytyczne w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym
- Wytyczne w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji
- Wytyczne w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych
- Wytyczne w zakresie wymogów, jakie powinny uwzględniać procedury odwoławcze ustalone dla programów operacyjnych dla konkursów ogłaszanych od dnia 20 grudnia 2008 r.
- Wytyczne w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitoringu projektów indywidualnych
- Wytyczne w zakresie trybu dokonywania płatności i rozliczeń
- Wytyczne w zakresie sposobu postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości
- Wytyczne w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym
- Wytyczne w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013
- zalecenia dla beneficjentów funduszy Unii Europejskiej dotyczące interpretacji przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych

Krajowe ustawy i rozporządzenia

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227 poz. 1658)
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz.U. 2008 nr 216 poz. 1370)
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2004 nr 19 poz. 177)
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. 2004 nr 257 poz. 257)
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. 2004 nr 123 poz. 1291)
- rozporządzenia krajowe w sprawie udzielania pomocy publicznej
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 Prawo budowlane (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz.U. 2007 nr 175 poz. 1232)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 października 2007 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji wydatków strukturalnych (Dz.U. 2007 nr 209 poz. 1510, 1511)
- inne krajowe akty prawne związane z funkcjonowaniem poszczególnych sektorów/branż wspieranych z POLiŚ

Krajowe dokumenty strategiczne

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności)
- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015
- Krajowy Program Reform na lata 2005-2008 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej
- inne krajowe strategie związane z funkcjonowaniem poszczególnych sektorów/branż wspieranych w POLiŚ

Wspólnotowe rozporządzenia i dyrektywy

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Euro-

pejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) 1164/94
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- inne wspólnotowe akty prawne związane z udzielaniem wsparcia w danym sektorze

Wspólnotowe dokumenty strategiczne

- Strategia Lizbońska
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE
- Strategiczne wytyczne Wspólnoty dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na lata 2007-2013
- inne wspólnotowe strategie związane z rozwojem danego sektora

IK

Słowniczek

Trwałość projektu

Każdy projekt współfinansowany ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności musi zachować trwałość przez okres 5 lat lub 3 lat w przypadku MŚP, licząc od daty stanowiącej ostatni dzień okresu kwalifikowania wydatków wskazanego w umowie o dofinansowanie. Początek okresu trwałości przypada najczęściej na zakończenie inwestycji. Projekt posiada trzy poziomy trwałości: produktu, rezultatu i oddziaływania. Trwałość mierzona jest stopniem utrzymania zakładanych wskaźników.

W przypadku nie zachowania zasady trwałości projektu następuje konieczność zwrotu środków zrefundowanych. Pojęcie trwałości projektu rozumiane jest zgodnie z art. 57 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 jako nie poddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji, która wystąpi przy jednoczesnym spełnieniu co najmniej jednego z warunków wymienionych w art. 57 ust. 1 lit. „a” i co najmniej jednego z warunków wymienionych w art. 57 ust. 1 lit. „b”, tj.:

- a) mającej znaczny wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny oraz
- b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Wymiana maszyn lub urządzeń, które z uwagi na szybki postęp technologiczny stały się przestarzałe w okresie trwałości projektu (jw.), nie będzie uznana za nie utrzymanie inwestycji, o ile działalność gospodarcza związana z inwestycją będzie prowadzona przez beneficjenta pomocy przez minimalny wymagany okres.

Każdy przypadek, w którym pojawią się wątpliwości co do dochowania zasady trwałości, będzie podlegać indywidualnej ocenie. Beneficjent powinien za pośrednictwem właściwej instytucji wdrażającej lub pośredniczącej konsultować z instytucją zarządzającą planowane w projekcie zmiany przed ich dokonaniem, co ograniczy ryzyko naruszenia opisywanej zasady.

Wniosek o płatność

Wniosek beneficjenta o płatność służy rozliczeniu środków przekazanych beneficjentowi w ramach wcześniejszych transz zaliczkowych z jednoczesnym wnioskowaniem o kolejne transze środków lub wnioskowaniu o przyznanie płatności stanowiącej refundację wydatków sfinansowanych ze środków beneficjenta albo przekazaniu informacji o postępie rzeczowym projektu.

Wniosek o płatność może dotyczyć:

- płatności zaliczkowej - w sytuacji, gdy zgodnie z umową o dofinansowanie beneficjent może wystąpić o kolejną transzę zaliczki (pierwsza transza przekazywana jest wyłącznie na podstawie umowy o dofinansowanie);
- płatności pośredniej i końcowej - występują w systemie refundacyjnym, gdzie płatność dla beneficjenta jest zwrotem określonej części poniesionych przez beneficjenta wydatków wykazanych w wniosku o płatność. Płatność końcowa występuje w sytuacji przedłożenia ostatniego wniosku o płatność w ramach projektu.

Pierwszy wniosek o płatność beneficjent składa w terminie do 90 dni kalendarzowych od dnia podpisania umowy o dofinansowanie. Beneficjent zobowiązany jest zakończyć realizację zakresu rzeczowego projektu oraz przedłożyć wniosek o płatność końcową w terminie określonym w umowie, np. do 30 dni przed upływem okresu kwalifikowania wydatków.

Przebudowa

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie Prawo budowlane Dz.U. 1994 Nr 89 poz. 414 z późn. zm., w art. 3. pkt. 7a. przez przebudowę rozumie się roboty budowlane, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.

Modernizacja

Przez modernizację, zgodnie z interpretacją Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego dostępną na stronie internetowej pod adresem www.gunb.gov.pl/dzia%B3a/pliki/GI-modernizacja.pdf rozumie się zakres pojęciowy „remontu” albo „rozbudowy”, w wyniku których wartość użytkowa obiektu po zakończeniu modernizacji przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową, mierzoną okresem używania, zdolnością wytwórczą, jakością usług wykonywanych przy pomocy ulepszanego obiektu, kosztami eksploatacji lub innymi miarami.

Izabela Krasowska, zespół ds. informacji i promocji,
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Dofinansowanie

W zależności od typu beneficjenta wyróżnić można dwie definicje dofinansowania. W każdym przypadku jednak dofinansowanie udzielane jest tylko w odniesieniu do wydatków kwalifikowalnych poniesionych w projekcie i udzielane zgodnie ze stopą dofinansowania określoną w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (załącznik nr 3, tabela 2, kolumna „poziom dofinansowania na poziomie projektu”). Wysokość dofinansowania określana jest każdorazowo w umowie o dofinansowanie.

- 1) w przypadku beneficjentów będących państwowymi jednostkami budżetowymi – przez dofinansowanie należy rozumieć środki publiczne przyznane beneficjentowi na wydatki, o których mowa w art. 106 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.), przeznaczone na realizację Projektu. Przyznane w ten sposób środki publiczne zwiększają plan wydatków tego beneficjenta w danym roku budżetowym. Dla tej kategorii beneficjentów dofinansowanie obejmuje zawsze 100% wydatków kwalifikowanych.
- 2) w przypadku pozostałych beneficjentów – przez dofinansowanie należy rozumieć środki publiczne przyznane beneficjentowi w formie dotacji rozwojowej, o której mowa w art. 106 ust. 2 pkt 3a ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.), na realizację projektu.

Wkład własny beneficjenta

Środki finansowe i nakłady zabezpieczone przez beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych w projekcie w wysokości wynikającej z różnicy między kwotą całkowitych wydatków kwalifikowanych a kwotą dofinansowania. Beneficjent ma możliwość wniesienia wkładu własnego w postaci pieniężnej i/lub niepieniężnej. Wkładem własnym w projekcie, w zależności od typu beneficjenta, będą środki publiczne lub środki prywatne.

Dla projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia, porozumienia lub jednostki im podległe, nieobjętych pomocą publiczną, istnieje obowiązek pokrycia części wkładu własnego środkami własnymi beneficjenta lub nie podlegającymi umorzeniu pożyczkami w wysokości co najmniej 5% kosztów kwalifikowalnych.

Wysokość wkładu własnego oraz jego charakter w projektach objętych pomocą publiczną jest uwarunkowany postanowieniami programu pomocowego lub aktu prawnego przyznającego pomoc indywidualną ad hoc.

Anna Tołubińska, wydział płatności,
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Kwalifikowalność wydatku

Wydatek kwalifikowalny jest to wydatek lub koszt poniesiony zgodnie z obowiązującymi zasadami określonymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, który kwalifikuje się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację PO IiŚ.

Aby wydatek był uznany za kwalifikowalny powinien być w szczególności:

- bezpośrednio związany z realizacją projektu,
- poniesiony przez beneficjenta lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych wskazanym w umowie o dofinansowanie,
- poniesiony w okresie kwalifikowania wydatków,
- odpowiednio udokumentowany,
- zgodny z przepisami krajowymi i wspólnotowymi (szczególną uwagę należy zwrócić na prawo zamówień publicznych, prawo ochrony środowiska, ochrony przyrody, pomocy publicznej),
- efektywny, tzn. zapewniający osiągnięcie najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach.

Kwalifikowalność wydatków podlega weryfikacji na różnych etapach realizacji projektu tj.:

- podczas oceny wniosku o dofinansowanie (potencjalna kwalifikowalność),
- przy weryfikacji wniosku o płatność,
- podczas kontroli na miejscu realizacji projektu.

Kwalifikowalność projektu

Ocena kwalifikowalności projektu w ramach PO IiŚ następuje na etapie oceny wniosków o dofinansowanie. Projekt jest weryfikowany pod kątem spełniania kryteriów wyboru projektów wskazanych w załączniku nr 1 do Szczegółowego Opisu Priorytetów PO IiŚ, w tym ocenie podlega, czy:

- wniosek o dofinansowanie został prawidłowo przygotowany, a informacje w nim zawarte są spójne,
- projekt jest zgodny z PO IiŚ i przyczynia się do realizacji jego celów,
- beneficjent jest uprawniony do złożenia wniosku w ramach danego działania,
- projekt jest odpowiednio gotowy do realizacji.

Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach PO IiŚ nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.

Marta Zimochocka, wydział zarządzania i kontroli,
Departament Koordynacji Programów
Infrastrukturalnych, MRR

Na zdrowie! Wspieramy ratownictwo medyczne i kliniki.

Pracownicy Instytutu Paliw i Energii Odnawialnej odpowiadali na wiele pytań osób zainteresowanych wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Sporym zainteresowaniem cieszył się biuletyn Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego obrazujący inwestycje w obiekty kulturalne, które będą realizowane w najbliższych latach.

II Forum Funduszy Europejskich w Warszawie

7 i 8 maja 2009 r. w Warszawie odbyło się szereg imprez, które miały na celu przybliżyć społeczeństwu ideę Funduszy Europejskich, ich udział w finansowaniu projektów w Polsce, pokazanie dobrych praktyk i ludzkiego zaangażowania w projekty, pokazanie efektów projektów dla społeczności.

W ciągu 2 dni stoisko Programu Infrastruktura i Środowisko odwiedziło kilkaset osób, które miały okazję w bezpośrednim kontakcie zapytać pracowników wszystkich instytucji w systemie wdrażania Programu o kwestie ich nurtujące. Pytano o nabory wniosków w poszczególnych działaniach, o możliwość wsparcia konkretnych przedsięwzięć. Powodzeniem cieszyły się publikacje dotyczące POIiŚ oraz tzw. gadżety z logo Programu, m.in. materiały biurowe, kubki, torby, parasole.

Odwiedzający targi mogli zapoznać się podczas wykładów otwartych z dobrymi praktykami w realizacji projektów, z radami nt. przygotowania dokumentacji aplikacyjnej oraz rozliczania projektów, z systemem wdrażania programów. Na Placu Zamkowym zorganizowano wystawę fotografii obrazującą realizowane projekty. Natomiast instytucje w systemie wdrażania wszystkich programów unijnych wymieniały się doświadczeniami w panelach dyskusyjnych oraz odwiedzając stoiska programów.

Na inwestycje transportowe w POIiŚ zaplanowaliśmy 19,5 mld euro.

Budujemy dla przyszłych pokoleń!

Inwestycje toczą się w kraju. Nie narzekajmy na utrudnienia w ruchu związane z budową dróg. Wszak będzie szybciej i bezpieczniej!

Publikacja finansowana ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
i budżetu państwa w ramach pomocy technicznej
Programu Infrastruktura i Środowisko

Fundusze europejskie - dla rozwoju infrastruktury i środowiska

punkt informacyjny Programu Infrastruktura i Środowisko

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Koordynacji Programów Infrastrukturalnych
Funkcja Instytucji Zarządzającej Programem Infrastruktura i Środowisko
ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa
Tel. 022 461 39 36, 461 35 90
Fax 022 461 32 60
e-mail: pois@mrr.gov.pl
www.pois.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl
www.mrr.gov.pl